

Protokół

25. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 23. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 28 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 141.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 23. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 24. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 23. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2812 do 2815, 2817—2826, 2828—2830, 2834, 2835, 2838, 2839, 2857, 2860.

Komisji szkolnej: L. s. 2827, 2831 do 2833, 2855.

Komisji gminnej: L. s. 2854.

Komisji administracyjnej: L. s. 2849, 2850, 2852.

Komisji drogowej: L. s. 2836, 2837, 2858, 2859.

Komisji podatkowej: L. s. 2851.

Komisji przemysłowej: L. s. 2856.

Komisji wodnej: L. s. 2816, 2853.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonego wniosku i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszony wniosek i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

o rozszerzeniu prawa uwolnienia popisywanych od czynnej służby wojskowej.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że ustawa wojskowa z dnia 11. kwietnia 1889 L. 41 uwalnia od czynnej służby wojskowej, tylko syna

jedynaka, mającego na zdrowiu upadłego ojca, — matkę wdowę — lub osierocone rodzeństwo — i to wtenczas, jeżeli od niego utrzymanie rodziców lub rodziny zawisło, a on obowiązek ten wiernie dopełnia, — albo też jeżeli jest więcej dzieci, a starsi lub 18-letni synowie są niezdolni do pracy, lub służą przy wojsku.

Tego samego uwolnienia od wojska dostąpić może po śmierci ojca jedyny wnuk niezdolnego do zarobkowania dziadka lub owdowiałej babki — jeżeli nie mają syna — a od jego uwolnienia utrzymanie dziadka lub babki zawisło, i on obowiązki temu zadosyć czyni.

Zważywszy jednak, iż jeżeli słaby ojciec lub dziadek — owdowiała matka lub babka — ma więcej synów, a względnie wnuków, liczących już 18 lat wieku, a ci synowie lub wnucy nie mieszkają już przy rodzicach lub dziadkach, bo są osiedleni na własnych oddzielnych gospodarstwach, mają żony i dzieci, są nauczycielami lub wyemigrowali do Ameryki opuściwszy dom rodzinny nie są w stanie dać rodzeństwu należytego utrzymania. Tych już wypadków ustawa wojskowa nie uwzględnia i popisowi utrzymujący rodziców, dziadków i rodzeństwo bez względu na te okoliczności podlegają poborowi wojskowemu i nawet w czynnej służbie muszą służyć przy wojsku.

Zważywszy nakoniec, że przez asenterowanie takich popisowych, którzy około gospodarstwa rolniczego pracują i z niego rodzeństwo utrzymują, dzieją się ludności różnego rodzaju krzywdy, naprzód, że gospodarstwa nie są należycie obronione i przynoszą rolnictwu znaczne straty — a powtóre, że rodzice lub dziadkowie popisowego przez czas jego służby w wojsku narażeni są na stare lata na niedostatek a częstokroć i nędzę. —

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zmianę ustawy wojskowej z dnia 11. kwietnia 1889

D. p. p. L. 41 w tym kierunku, aby syn lub wnuk, utrzymujący gospodarstwo rolne, był uwolniony od służby wojskowej, jeżeli od niego utrzymanie ojców, dziadków lub rodzeństwa zawisło; a inni synowie opuściwszy dom rodzinny, nie są w stanie dać rodzicom, dziadkom i rodzinie dostatecznego utrzymania.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Bojko, Bernadzikowski, Witos, Stapiński, Bis, Styła, Cieluch, Krężel, Kiweluk, T. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Kry-sowaty, Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do wysokiego Wydziału krajowego w sprawie pensji nauczycieli i katechetów szkół ludowych na przedmieściach Stanisławowa.

Już od 11 lat nauczyciele szkół ludowych i katecheci jako też i nauczyciele religii żydowskiej w Knihininie-wsi, Gorce Belwederze i Knihininie-kolonii wnoszą petycje o zaliczenie ich do III. kl. plac nauczycielskich. Żądanie ich najśluszniesze bo w miejscowościach tych, stanowiących, przedmiejskie ulice Stanisławowa życie utrzymanie, pomieszkanie i t. d. jest tak samo drogie, jak w Stanisławowie, a nawet droższe, bo do zakupu artykułów żywności w Stanisławowie i ich przyniesienia potrzeba koniecznie trzymać sługę.

Zapytujemy Wysoki Wydział krajowy, kiedy raczy uczynić zadość słusznemu żądaniu nauczycieli, katechetów obu obrządków i nauczycieli żydowskiej religii w szkołach ludowych Knihininie-wsi z dzielnicą Górka i Belweder i w Knihininie kolonia?

Interpelant
Winniczuk.

Sandulak, Szwed, Makuch, Hanczakowski, Senyk, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Kiweluk, Oleśnicki, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posła Eug. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnego rozwiązania Rady gminnej we wsi Wanowicach samborskiego powiatu i w sprawie przewlekania wyborów w tejże gminie.

Dnia 15. listopada 1904 we wsi Wanowicach samborskiego powiatu rozpoczęła urzędowanie nowo wybrana Rada gminna, a właściwie ponieważ we wsi jest porządek i zostali wybrani członkowie dawnej Rady, więc ci przedłużają swoje urzędowanie.

Kiedy w tej wsi wybory do parlamentu wypadły nie po myśl c. k. starosty, począł ten „ćwiczyć“ gminę.

1) Rada uprosiła miejscowego proboszcza Boberskiego, który też był radnym, aby sekretarzował. C. k. Starostwo w Samborze każe go usunąć, ale to rozporządzenie nie utrzymało się, bo je zniosło c. k. Namiestnictwo. Był to początek, potem nastąpiły:

2) zasuspendowanie wójta Łeska Sydoriaka, zastępcy Waska Procia, asesora Iwana Mińka, a urzędowanie oddano aż drugiemu asesorowi Iwanowi Biłakowi. Zasuspendowani wnoszą odwołanie, ale oto mijają lata i nie można doczekać się rozstrzygnięcia. Przy wyborach do Sejmu Łesko Sydorak i Iwan Milko, wybrani na wyborców, głosowali na ruskiego kandydata — i za tę winę ukarano gminę! —

Na wniosek Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 7. marca 1908 L. 157.849/I. nie przestrzegając nawet przepisów z §. 108. u. gm. rozwiązuje Radę gminną z powodu, że nie nadzorowała Zwierzchności gminnej. Przeciw temu wniosła Rada odwołanie — i czeka dotąd jego załatwienia. Spotkało to gminę za ruskie urzędowanie, za wybranie uczeiwych ludzi na wyborców — a dochodzenia prowadził ten, komu to miało wyjść z korzyścią, ten, który po rozwiązaniu Rady miał zostać i faktycznie został jej rządowym komisarzem: urzędnik Wy-

działu powiatowego, Felicyan Kasprzycki, pobierający obecnie od gminy za dwurazową wycieczkę do gminy 1000 koron rocznie i gnębi gminę podwodami.

Przypatrzmyż się tym przestępstwom, za które Radę gminną rozwiązano.

1) Zarzucono, że wójt Łesko Sydoriak zaprzepaścił w r. 1898 jedną parcelę gminną, bo nie stawił się w sądzie za gminę, wyrok zapadł zaocznie, a skarżąca Anna Milko wygrała proces i tę parcelę zaıntabulowała na siebie.

Cóż tu winna Rada wybrana o 6 lat później? Nie uwzględniono nawet tego, że ta Rada od tej Anny Milko dostała 200 K. na cerkiew a więc gminą rzecz.

2) Zarzucono, że Zwierzchność gminna nie wydzierżawiła szutrowiska, a tylko wójt i inni włościanie używają go na swoją korzyść. Lecz cóż tu winna Zwierzchność gminna czy Rada, że Dniestr swoje koryto często zmienia, skutkiem czego nie wiadomo gdzie granica, gminnego szutrowiska a włościan lub też wsi Bereźnicy.

Wszak owa „licha“ Zwierzchność gminna doniosła o tem Wydziałowi powiatowemu.

Czemuż ten nie postarał się o ustalenie granic? Czemu „sprężysty“ p. Kasprzycki już dwukrotnie wodził komisję na koszt gminy, a ta przecież nie mogła ustalić granic, a ludzie w tym roku za jego nadzór 50% więcej wozili szutru z tych miejsc, a gmina nie dostała ani centa z tego, a Łesko Sydoriak z tego źródła przecież zebrał 200 koron na cerkiew.

3) Zarzucił reskrypt rozwiązujący, że włościanie powrznynali się w gminne pastwisko. — Cóż tu winna Rada i co ona mogła więcej zrobić ponadto, co zrobiła, oddając sprawę adwokatowi, który przez 2 lata już prowadzi proces.

4) A jeszcze zaprzepaściła Rada spichlerz gminny. Ten spichlerz rozpożyczo-no jeszcze w r. 1836. Od tego czasu nikt,

a już najmniej Wydział powiatowy, który ma dbać o całość majątku gminnego — nie troszczył się o ten spichlerz. Otóż 1906 r., po 20 latach, proboszcz miejscowy zwołał dłużników do kancelaryi gminnej — tu zeznali oni, ile kto winien do spichlerza i zobowiązali się zwrócić. W ten sposób wskrzeszono i podjęto do działalności spichlerz — ale rozwiązanie Rady wstrzymało dalszą czynność w tym kierunku.

Takie to ciężkie grzechy rozwiązanej Rady gminnej we Wanowicach!

Przy oddaniu urzędowania przez rozwiązaną Radę, p. Kasprzykiemu oddano gotówki w kasie 12000 K. Nadziei zobaczyć ją już właścianie nie mają, bo p. Kasprzycki wiecznie procesuje i egzekwuje na koszt gminy i tak :

Prowadził egzekucję na koszt gminy przeciw cerkiewnemu komitetowi, budującemu cerkiew, o 3727 K., chociaż jeszcze 1906 r. dnia 4. lutego uchwaliła Rada darować tę kwotę na budowę cerkwi. aby ludziom było lżej i uchwałę tę przesłała Radzie powiatowej do zatwierdzenia i więcej jej nie widziała.

Zaskarżył też ten komitet o 300 K. pożyczonych na budowę cerkwi z kasy pod ręcznej. Obie te kwoty byłby komitet budowy cerkwi oddał bez procesu, gdyby tylko dostał był polecenie z c. k. Starostwa.

Cóż właściwie zrobił dobrego p. komisarz Kasprzycki w Wanowicach?

Wobec tego zapytujemy Wysoki c. k. Rząd :

Czy rychło przywróci prawny stan w gminie Wanowice?

Czy rychło i kiedy będą załatwione rekursy tak Zwierzchności gminnej jako też Rady gminnej we Wanowicach przeciw ich zasuspendowaniu względnie rozwiązaniu?

Czy długo jeszcze będzie gospodarował w Wanowicach p. Kasprzycki, doprowadzając gminę do ruiny?

Czy nie jest c. k. Rząd skłonny ze względu na to, że zarząd takiej wsi jak Wanowice nie wymaga szczególnych uzdolnień, jakie ma p. Kasprzycki usunąć go od zarządu wsi, a przedać go komu z mieszkańców gminy?

Interpelant:
Oleśnicki.

Lewicki, Winniczuk, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Sodomora, A Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Skwarko, Makuch, Szward, Dudykiewicz, Krysowaty, Henczakowki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dumki i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieformalnego postępowania c. k. Starostwa w Tarnopolu przy rozdzielaniu zapomóg z fundacyi hr. Piotra Wodzickiego.

Nieboszezyk hr. Piotr Wodzicki pozostawił w testamencie z 20. lipca 1825 nakaz dla swoich potomków, aby $\frac{1}{10}$ część dochodów dobr Borki wielkie, Chodaczków mały, Dyczków i Krasówka rozdzielano rok rocznie na zapomogi pojedynczym członkom tych gmin, a także i cudzym ludziom, którzy wskutek przykrych stosunków nie z własnej winy popadli w nędzę. Ten obowiązek zainstalowano 29. grudnia 1830 na odnośnych dobrach, a na podstawie decyzji nadwornej kancelaryi z dnia 1. kwietnia 1841 oznaczono wykupny kapitał na 17.000 złr. monety konw. i gubernialnym dekretem z dnia 6. maja 1841 obciążono wyżwspomniane dobra jako ekwiwalentem na rzecz ubogich z $\frac{1}{10}$ części dochodów z dóbr Borki wielkie z przynależnościami. Odsetki od wspomnianej sumy mają być płacone co roku w dwóch ratach: 17. kwietnia i 17. października do okręgowej kasy w Tarnopolu.

Według tego stanu, zgodnego z księgami tabuli we Lwowie, odsetki od 17.000 złr. mon. konw. miałyby co roku dwukrotnie rozdzielać c. k. Starostwo w Tarnopolu przy pomocy czynników, jak: Urząd gminny i proboszcz.

Otóż fundacyę tę z tak wzniosłym celem wypaczono zupełnie.

Przedstawiciel obszaru dworskiego w Borkach wielkich tylko raz do roku rozdziela dowolną sumę wedle swego osobistego upodobania, przyczem nawet urzęduje sobie żarty, bo rozrzuca między ubogich ludzi miedziaki, aby ta, zbierając, biła się. Uczynił to w tym roku pełnomocnik dworu Aleksandrowicz w Chodaczkowie małym.

Pieniądzy przeznaczone dla ubogich w Krasowce nie rozdzielił między tychże, tylko dał samowolnie na kaplicę w Krasowce — z krzywdą dla ubogich, a wbrew woli fundatora, co więcej, nawet dwie biedne: Magdę Czujkę i Hapę Szewkim obdarzył, ale kijami — obił je tak, że sprawa oparła się aż o sąd w Tarnopolu. Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

1. Czy poleci on c. k. Starostwu w Tarnopolu uregulowanie fundacyi po św. pamięci hr. Piotrze Wodzickim?

2. Czy nakaże temuż c. k. Starostwu formalne postępowanie z tą fundacyą w myśl intencji fundatora?

3. Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności i czy po przeprowadzonym dochodzeniu nakaże zwrócić do fundacyi te kwoty, o jakie skrzywdzono ubogich?

Interpelant:
Paweł Dumka.

Sandulak, Winniczuk, Krysowaty, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Hanczakowski, Szwed, Makuch, Skwarko, Kiweluk, Dudykiewicz, Lewicki, Myroniuk
Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Kostia Lewickiego i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie nieprawidłowości w urzędowaniu c. k. Starostwa w Przemyslanach wobec członków gminy Rozworzany.

Piotr Kowal i tow. gospodarze rolni gminy Rozworzany pow., sądowego Gli-

niany, wykonywali od niepamiętnych lat przechód i przejazd przez drogę oznaczoną parcelą l. kat. 777/3 i 990 gminy Rozworzany.

Droga ta jest niezbędna dla rolnego gospodarstwa Piotra Kowala i tow., bo tylko tą drogą mogą oni dostać się do swoich gruntów, a skutkiem tego niemożność korzystania z tej drogi uniemożliwia im prowadzenie prawidłowej gospodarki rolnej.

Właściciel dóbr tabularnych Rozworzany Eks. Roman Potocki, a raczej jego rzadca Stanisław Tyrawski zamknął 5. czerwca 1907 wyżej nazwaną drogę rogatką i oświadczył Petrowi Kowalowi i tow., że nie pozwoli im korzystać z tej drogi, przyczem na żądanie zarządu dóbr Eks. Romana hr. Potockiego wydało c. k. Starostwo w Przemyslanach rozporządzenie z 6. czerwca 1907 l. 12414 tej treści, że sporna droga ma być zamknięta rogatką do czasu, jak długo nie ustanie zaraza pyskowa i raciczna w Rozworzanych. Z powodu postawienia rogatki i oświadczenia Stanisława Tyrawskiego, że nie pozwoli na przyszłość wykonywać przechód i przejazd sporną drogą wnieśli Piotr Kowal i towarzysze prowizoryalny pozew do c. k. Sądu powiatowego w Glinianach do l. spr. 206/7 przeciw Eksc. Romanowi Potockiemu i Stanisławowi Tyrawskiemu z powodu naruszenia posiadania i c. k. Sąd powiatowy w Glinianach ostateczną decyzją z 27. czerwca 1907 l. spr. C. II. 206/3/7 zadecydował, że Eks. Roman Potocki i Stanisław Tyrawski naruszyli w posiadaniu Piotra Kowala i tow., a zarazem utrzymując ich w posiadaniu spornej drogi, wzbronili dalszego naruszenia.

Z powodu rekursu wniesionego przez Eks. hr. Romana Potockiego c. k. Sąd okręgowy w Złoczowie jako sąd odwoławczy decyzją z d. 22. września 1907 l. spr. R. III. 289/4/7 potwierdził uchwałę powiatowego sądu w Glinianach z tą tylko zmianą, że po uznaniu przez władzę polityczną, że

zaraza pyskowa i raciczna wygasła w Rozworzanach, ma być bezzwłocznie umożliwiony przechód i przejazd sporną drogą dla Piotra Kowala i tow.

Po wygaśnięciu pyskowej i racicznej zarazy w Rozworzanach, co stwierdziło c. k. Starostwo w Przemyślanach decyzją z 26. lipca 1907 l. 16.756, zarząd dóbr Eks. h. Potockiego nie zastosował się do wymienionej uchwały c. k. Sądu okręgowego w Złoczowie, tylko dalej zabronił używać Piotrowi Kowalowi i tow. drogi i ci byli zmuszeni wnieść do c. k. Sądu powiatowego w Glinianach podanie egzekucyjne w myśl §§. 355 i 356 ustawy postępowania egzekucyjnego przeciw Eks. Romanowi hr. Potockiemu, opierając się na poświadczeniu c. k. Starostwa w Przemyślanach z 16. listopada 1907 l. 25.610, że zaraza raciczna i pyskowa wygasła i zniesiono prohibicyjne zarządzenia. Jednak mimo tego poświadczenia c. k. Sąd powiatowy w Glinianach decyzją z 15. marca 1908 l. spr. 1452/3/7 odmówił wnioskowi Piotra Kowala i tow., bo c. k. Starostwo w Przemyślanach oświadczyło w piśmie z 9. lutego 1908 l. 30.004, że zarządzenia prohibicyjne sanitarno-policyjne odnośnie rogatki na spornej drodze nie zostały zniesione. W ten sposób z powodu samowolnego postępku c. k. Starostwa w Przemyślanach pozbawiono Piotra Kowala i tow. ich prawa prywatnego, jakie sobie wywalczyli na drodze cywilnego sporu i nie mogą z tego prawa korzystać z tego prawa, chociaż mają za sobą prawomocnie ustalenie prawa przez c. k. Sąd.

Z powodu, że zaraza pyskowa i raciczna w Rozworzanach i okolicy dawno wygasła i zatrzymanie zarządzeń prohibicyjnych sanitarno-policyjnych odnośnie do spornej drogi musi się uważać za samowolę organu administracyjnego, zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

1) Czy skłonny jest nakazać c. k. Starostwu w Przemyślanach wydanie Piotrowi Kowalowi i tow. gospodarzom w Rozwo-

zwanach, poświadczenia umożliwiającego im uzyskanie egzekucyi przeciw Eks. Romanowi hr. Potockiemu w sprawie rogatki na drodze oznaczonej l. kat. 777/3 i 990 gminy Rozworzany?

2) Czy skłonny jest pociągnąć do odpowiedzialności winnego urzędnika — jakich środków użyje, aby uniemożliwić na przyszłość podobną samowolę władz administracyjnych — skutkiem których nawet sądowa uchwała nie może być wykonana?

Interpelant:
Dr. Lewicki.

Kiweluk, A. Staruch, T. Starnch, Skwarko, Dumka, Korol, Krysowaty, Kołpaczkiwicz, Tracz, Kurowiec, Winniczuk, Oleśnicki, Makuch, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posta Myroniuka-Zajaczuka i towarzyszy do c. k. Rządu.

Słuchacz lwowskiego uniwersytetu Iwan Chymka powołany na miejsce poboru wojskowego na rok 1908 wniósł 31. listopada 1907 do l. 32942 podanie do c. k. Starostwa w Kamionce strumiłowej o przyznanie mu prawa jednorocznej służby wojskowej.

Podanie to leżało spokojnie w temże Starostwie, które też nie uważało za potrzebne przedłożyć je asenterunkowej komisji w Kamionce strumiłowej, skutkiem czego Iwana Chymkę asenterowano dnia 5. maja 1908 bez przyznania mu prawa jednorocznej służby wojskowej.

Iwan Chymka, nie przeczuwając, że go asenterowano bez przyznania mu prawa do jednorocznej służby nie poczynił żadnych kroków i dopiero otrzymawszy wezwanie jako zwyczajny rekrut, począł śledzić co się stało z jego podaniem i niestety stwierdził, że jego podanie zalega w Starostwie w Kamionce strumiłowej.

Skutkiem jego interwencji wysłało Starostwo podanie 24. września 1908 do

komendy 80 p. p. w Złoczowie, mimo to powołano Iwana Chymkę do trzyletniej służby, do której też natychmiast musiał stanąć.

Podając ten fakt do wiadomości c. k. Rządu zapytują podpisani:

1) Czy skłonny jest c. k. Rząd naprawić krzywkę wyrządzoną słuchaczowi Iwanowi Chymce skutkiem niedbaństwa c. k. Starostwa w Kamionce strumiłowej i przyznać mu prawo jednorocznej służby?

2) Czy pociągnięć winne c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej do odpowiedzialności za to nieusprawiedliwione niedbalstwo?

Interpelant:

Myroniuk-Zajczuk w. r.

Dr. Kost Lewicki, Sodomora, Oleśnicki, Sandulak, Kurowiec, A. Staruch, Senyk, Tracz, Kolpaczkiwicz, Krysowaty, Hanczakowski, Korol, Dydykiewicz, Dumka, Kiweluk, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu król. stoł. m. Lwowa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wniosł o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Turce na pobór w r. 1909 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Turce zezwala się w myśl postanowień §. 23 ust. z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w roku 1909 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 85% (ośmdziesiąt pięć) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z dn. 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 105.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania a w oddzielnym głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie miasta Buczacza koncesyi do pobierania opłat kopytkowych.

Izba bez rozprawy uchwała na wniosek sprawozdawcy p. Wereszczyńskiego przystąpić do drugiego czytania tego sprawozdania bez odsyłania do komisji.

P. Wereszczyński w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Buczacza prawa do poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Buczacza prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami:

Art. II.

Gmina miasta Buczacza pobierać ma myto kopytkowe na ośmiu rogatkach, a mianowicie:

1. na drodze krajowej z Monasterzysk wiodącej, gdzie gościniec z Barysza wpada;
2. na drodze z Potoka do Buczacza wiodącej;
3. na drodze z Przewłoki do granicy terytorium buczackiego;
4. na drodze prowadzącej z Buczacza przez Nagorzankę do gościńca czortkowsko-monasterzyskiego;
5. na drodze przez Nagorzankę do targowicy bydła wiodącej;
6. na drodze z Trybuchowic przez Fedor do Buczacza;
7. na drodze krajowej z Czortkowa do Buczacza;
8. na drodze krajowej strussowsko-buczackiej.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) hal;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Konie, krowy, woły, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o ich znizeniu;

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle w dobrym stanie i używania na ten cel wszelkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czy i o ile roboty preliminowane na ten rok z funduszu myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych zostało uskutecznione i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego oraz innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przy czem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Buczacza, pobierająca myto kopytkowe, wymienionych w tej sprawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z 10. grudnia 1907 Nr. 155. Jeżeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organy miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie, lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych dróg, ulic i placów, niemniej też funduszy, w myśl postanowienia §. 24. ust. ostatni ustawy drogowej.

Art. XI.

Od zwierząt w artykule III. poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego obje-

tych, nie będzie gmina miasta Buczacza pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Z chwilą wejścia w życie tej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 7. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 48 o udzieleniu koncesyi do poboru myta kopytkowego na rzecz utrzymania dróg, ulic i placów miasta Buczacza.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie m. Kołomyi koncesyi do pobierania opłat kopytkowych.

Izba bez rozprawy uchwała na wniossek p. sprawozdawcy przystąpić do drugiego czytania tego sprawozdania bez odsyłania sprawy do komisji.

P. Wereszezyński w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich nadaje się gminie miasta Kołomyi na przeciąg trzech lat prawo do pobierania myta kopytkowego, pod warunkami poniżej określonymi.

Art. II.

Gmina miasta Kołomyi pobierać ma myto kopytkowe przy dwunastu rogatkach ustawionych w miejscach, gdzie w obręb miasta wchodzi następujące drogi:

1. Werbiąż-Kołomyja,
2. Oskrześnice-Kołomyja,
3. Korolówka-Kołomyja,
4. Cieniawa-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
5. Piadyki-Kołomyja,
6. Kamioneczki-Kołomyja,
7. Słobódka leśna Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
8. Rakowczyk-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
9. Szeparowce-Kołomyja,
10. Diatkowce-Kołomyja,
11. Sopów-Kołomyja.
12. Ispas-Kołomyja.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego pobierać należy raz tylko przy wstępie do miasta, a to według następującego wymiaru:

1. od konia, osła lub muła w zaprzęgu 8 (ośm) h;

2. od każdej sztuki bydła rogatego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

3. od bydła luzem idących, od konia, osła lub muła 4 (cztery) h;

4. od sztuki owiec, kóz, nierogacizny, jagniąt, kozłał, żrebiąt 2 (dwa) h;

Bydła ssące wszelkiego rodzaju, które z matkami idą, tak samo cielęta, owce, kozy, nierogacizna, jagnięta, kozłała na wozie wiezione lub na plecach niesione są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. IV.

Przy poborze myta kopytkowego mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub ich znizieniu.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle i w dobrym stanie i używania na ten cel wszelkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w 4 tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina

pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok roboty z funduszu poboru myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych, uskutecznione zostały i czy cały dechód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tem rozporządzeniu warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Jeżeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organa miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dechodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych ulic, placów i dróg, niemniej też funduszy w myśl postanowień §. 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z dn. 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, to jest opłatą myta kopytkowego objętych, gmina pobierająca myto kopyt-

kowe nie będzie pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa ta wchodzi w moc obowiązującą w 14 dni po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. maja 1897 r. Dz. u. kr. Nr. 32 o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę:

W art III. projektu ustawy:

w ustępie 1 zamiast 8 h. ma być 4 h.

„ 2 „ 4 h. „ „ 2 h.

„ 3 „ 4 h. „ „ 2 h.

„ 4 „ 2 h. „ „ 1 h.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie zgłosił poprawki do art. I i II ustawy przeto poda łącznie pod uchwałę Izby te artykuły ustawy.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich nadaje się gminie miasta Kołomyi na przeciąg trzech lat prawo do pobierania

myta kopytkowego, pod warunkami poniżej określonymi.

Art. II.

Gmina miasta Kołomyi pobierać ma myto kopytkowe przy dwunastu rogatkach ustawionych w miejscach, gdzie w obrębie miasta wchodzi następujące drogi:

1. Werbiaż-Kołomyja,
2. Oskrzesińce-Kołomyja,
3. Korolówka-Kołomyja,
4. Cieniawa-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
5. Piadyki-Kołomyja,
6. Kamioneczki-Kołomyja,
7. Słobódka leśna-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
8. Rakowczyk-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
9. Szeparowce-Kołomyja,
10. Diatkowce-Kołomyja,
11. Sopów-Kołomyja,
12. Ispas-Kołomyja.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała art. I i II ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Oplatę myta kopytkowego pobierać należy raz tylko przy wstępie do miasta, a to według następującego wymiaru:

1. od konia, osła lub muła w zaprzęgu 8 (ośm) h;
2. od każdej sztuki bydła rogatego w zaprzęgu 4 (cztery) h;
3. od bydła luzem idących, od konia, osła lub muła 4 (cztery) h;
4. od sztuki owiec, kóz, nierogacizny, jagniąt, kozłat, źrebiąt 2 (dwa) h.

Bydła ssące wszelkiego rodzaju, które z matkami idą, tak samo cielęta, owce, kozy, nierogacizna, jagnięta, kozłata na wozie wzięne lub na plecach niesione są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Marszałek odczytuje powyższą poprawkę p. Starucha do art. III ustawy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała art. III ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, a to 49 przeciw 35 głosom, odrzucając tem samem poprawkę p. T. Starucha.

Marszałek oznajmia, że ponieważ do art. IV—XIII ustawy nie wniósł nikt poprawek, przeto podda łącznie te artykuły ustawy pod uchwałę Izby.

Sprawozdawca czyta:

Art. IV.

Przy poborze myta kopytkowego mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub o ich niższeniu.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle i w dobrym stanie i używania na ten cel wszystkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem

z myta kopytkowego podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok roboty z funduszu poboru myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych uskutecznione zostały i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tem rozporządzeniu warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki, przymusowe wskazane ustawą drogową z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Jezeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organy miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych ulic, placów i dróg, niemniej też funduszków w myśl postanowień §. 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, to jest opłatą myta kopytkowego objętych, gmina pobierająca myto kopytkowe nie będzie pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa ta wchodzi w moc obowiązującą w 14 dni po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. maja 1897 r. Dz. u. kr. Nr. 32 o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała art. IV--XIII. ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwała tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem nowej ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca p. Skołyżewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio następujące omyłki druku i zgłoszwszy imieniem komisji następujące poprawki, a mianowicie:

Na stronie 1. ust. 2. we wierszu 5. zamiast słowa „sejmowych“ ma być słowo „sejmowych“ stronica, 3. ust. 4. wiersz 1. zamiast słowa „musi“ słowa „może“, ust. 8. wiersz 3, zamiast słowo „przekroczenia“ słowo „przekraczania“, na str. 4. ustęp 2. wiersz 3. po słowie „ponieważ“ powinno być słowo „są“; oraz następujące poprawki do ustawy, mianowicie. W §. 9. po wierszu 4. po słowie „ręki“ ma być dodany „(§. 17.)“, w nawiasach, w §. 17. po ustępie 2. ma przyjść następujący ustęp: „O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej, tak wcześniej, ażeby termin wydzierżawienia (§. 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmie to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia“.

W §. 34. we wierszu 2. ustępu 1. zamiast „to tychże ustanawia“ ma być „ustanawia tychże“. W §. 40. dodać ustęp 2.: „Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki“ W §. 61. we wierszu 3. zamiast „dzierżawcy prawa polowania“ ma być „uprawnieni do polowania“, w §. 62. we wierszu 2 i 3. ustępu pierwszego zamiast „właściciele samoistnych okręgów myśliwskich i dzierżawcy polowań spółek łowieckich“ ma być „uprawnieni

do polowania“, w §. 71. we wierszu 2. opuścić słowa „z powodu niezachowania przepisów §§. 69—70. natomiast wstawić „po myśli §. 595. procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.“ oraz dodać po ustępie słowa „sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania“, w §. 74 po słowach: „Wyrok ma być do dni trzech wygotowany“ dodać słowa „przez wszystkich sędziów podpisany“, — w §. 75. we wierszu 2. i 3. zamiast „właściwy sąd egzekucyjny, który przed dozwoleńiem egzekucji rozstrzygnie ewentualne zażalenie nieważności (§. 71.)“ zamknąć ten ustęp słowami „sąd właściwy z przytoczeniem w nawiasach (§. 71.)“. W końcu omyłka druku w §. 81. ust. 2. po słowach „w myśl §. 43. niniejszej ustawy“ ma być powiedziane „w myśl §. 40. ust. 2.“. Wreszcie w ust. 2. we wierszu 1. zamiast „§. 94.“ ma być „§. 81.“

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Załączony /1. projekt ustawy.

2) Wzywa się Rząd, aby w celu zapewnienia jak najściślejszego wykonywania przepisów o kartach myśliwskich wydał instrukcję wprowadzającą odpowiednią kontrolę właściwych w tym względzie organów wykonawczych.

Tem samem załatwione zostają petycje 635/378 (61 petycyj), 2041/1521 (10 petycyj), 1575/1161 (6 petycyj). 346/148, 350/152, 351/153, 576/321, 580/325, 962/667, 963/668, 964/669, 965/670, 966/671, 967/672, 968/673 969/674, 994/682, 995/683, 1344/975, 1345/976

U s t a w a

z dnia . . . 1908, którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. ust. i rozp. kraj.

Art. II.

Kontrakty dzierżawy prawa polowania, zawarte przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pozostają w mocy aż do ich wygaśnięcia — o ileby nie zawierały innego postanowienia i o ile dzierżawca prawa polowania, wobec nowych przez niniejszą ustawę stworzonych stosunków prawnych, nie zażąda rozwiązania zawartego przezeń kontraktu dzierżawy.

Takie żądanie ma być zgłoszone do dni 60 po ogłoszeniu niniejszej ustawy, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania samoistnego u jego właściciela, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania gminnego w politycznej władzy powiatowej.

Wskutek zgłoszenia takiego żądania rozwiązanie kontraktów dzierżawy polowania samoistnego nastąpi z dniem wejścia ustawy niniejszej w życie, rozwiązanie zaś kontraktów dzierżawy polowania gminnego dopiero z dniem 1-go lutego po wejściu tej ustawy w życie.

Art. III.

W razie pozostawienia w dalszej mocy poprzednio zawartych kontraktów dzierżawy polowania znajdują zastosowanie przepisy ustawy niniejszej, nie naruszając stosunku prywatno-prawnego między wydzierżawiającym prawo polowania a dzierżawcą.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jelen i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszc, cietrzew, jarząbek, pardwa i kurostatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obcokrajowe odmiany łowezej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wydzierżawienie i t. p.), albo też ograniczo-

nym w swobodnem rozstrzygnięciu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów bez względu na to, czy ona znajduje się w posiadaniu osoby fizycznej, lub prawnej, czy jednej osoby lub we we współposiadaniu więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, grunta uzyskane przez regulację rzek na podstawie §. 47. ust. z dnia 14. marca 1875 L. 38 Dz. u. kr., jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą stanowić samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie, jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię co najmniej 115 hektarów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionym w myśl §§. 34—36. niniejszej ustawy myśliwym.

Prawa przyznane w tych paragrafach Wydziałowi spółki łowieckiej służyć w tym razie Reprezentacyi gminnej.

§. 5.

Za nieprzerwaną należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie

przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, grunta uzyskane przez regulację rzek na podstawie przepisów §. 47. z dnia 14. marca 1875 Dziennik ustaw kraj. Nr. 38, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydstawianiu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

— Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńiec.

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńiec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa.

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół posiadaczy gruntów w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących, o ile ich bezpośrednio ze sobą łączący się kompleks gruntów (§. 5) 115 he-

ktarów wynosi, spółkę łowiecką, która na swem terytorjum, okręg jej polowania stanowiącym, jest uprawnioną w myśl przepisów niniejszej ustawy do wykonywania prawa polowania.

§. 8.

Jeżeli obszar gruntów ogółu posiadaczy w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących nie wynosi 115 hektarów, to wykonywanie prawa polowania na tym obszarze przydzielonem zostanie posiadaczowi okręgu polowania (§. 4. l. 1 i 2 i §. 7.) wykazującemu najdłuższą wspólną granicę.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych obszarów gruntów, które 115 hektarów nie wynoszą, a okręgiem polowania w całości lub w trzech czwartych są otoczone (enklawy).

Przydzielenia dokonywa polityczna władza powiatowa, która w wypadku wzbraniania się objęcia wykonywania prawa polowania przez posiadacza okręgu polowania o najdłuższej wspólnej granicy, względnie przez posiadacza otaczającego okręgu polowania, wydać ma inne odpowiednie zarządzenie.

§. 9.

Spółka łowiecka obowiązana jest służące jej prawo wykonywania polowania albo wydzierżawić, albo przez osobno ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych na swoją korzyść wykonywać. Dzierżawa może nastąpić srb z wolnej ręki (§. 17.), albo w drodze publicznej licytacyi.

§. 10.

Najpóźniej na rok przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6.

na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 4 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy dotychczas w bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkic sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Niezgłoszenie w terminie przepisany w edykcie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania może pozbawić posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. l. 1. i 2., prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania spółki łowieckiej.

§. 11.

Polityczna władza powiatowa ma zbadać zgłoszenie, w razie potrzeby przeprowadzić dochodzenia i okręgi polowania tak samoistnego, jak spółek łowieckich ustanowić i ogłosić w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Przeciw ustanowieniu okręgów polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu czternastu dni od dnia ogłoszenia okręgów do politycznej władzy powiatowej, która o nich rozstrzyga.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okrę-

gów orzeka w drugiej i ostaniej instancji c. k. Namiestnictwo.

§. 12.

Okręg polowania może być wydzierżawiony z reguły tylko niepodzielnie.

Wyjątkowo może posiadacz okręgu samoistnego polowania, gmina mająca prawo samoistnego polowania oraz Wydział spółki łowieckiej utworzyć w swym okręgu więcej rewirów polowania, jeżeli każdy z nich przy przewadze gruntów ornych, łąk i pastwisk wynosić będzie przynajmniej 300 hektarów, zaś przy przewadze powierzchni leśnej 500 hektarów, oraz pod tym warunkiem, że granicami każdego z rewirów polowania będą granice gminy, drogi, koleje, rzeki lub wody stojące, i każdy z rewirów takich osobno wydzierżawić.

Uchwała taka Reprezentacji gminy dzielącej okręgi na rewiry, wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a uchwała Wydziału spółki łowieckiej zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

II. Wykonywanie prawa polowania spółki łowieckiej.

a) Organizacja spółki łowieckiej.

§. 13.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorjum przez wybrany ze swego łona Wydział spółki łowieckiej z pięciu członków złożony. Wydział wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urzęduje przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych.

Posiadaczom przestrzeni niżej 4 hektarów służy jeden głos, 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy itd. od 4 do ha o jeden głos więcej, z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką je-

den członek spółki łowieckiej mieć może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej, biorących udział w głosowaniu.

§. 14.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Wybór odbywa się w sposób ordynaryjną gminną wyłorczą przepisany. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej w sposób w gminie praktykowany do nastąpić mającego wyboru zawezwani zostali;

b) udziału przy wyborze bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, takiej liczby uprawnionych do głosowania, która przynajmniej $\frac{1}{4}$ głosów reprezentowała.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej na 5 członków Wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na osoby nie będące członkami spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

Ogłoszenie wyboru Wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po dokonaniu wyboru. O dokonany wybór i ukonstytuowaniu się należy w przeciągu dni 3 zawiadomić polityczną władzę powiatową. W razie ubycia członka Wydziału spółki łowieckiej winien naczelnik gminy do dni 30 zarządzić i przeprowadzić wybór uzupełniający.

§. 15.

Na wypadek jeżeli w zgromadzeniu zwołanem według §. 14. liczba głosów wymagana do ważności wyboru nie zbierze się, wówczas należy z terminem 8-dniowym wezwanie do wyboru powtórzyć, a ci, którzy się zjawią na powtórznym zebraniu, dokonają ważnego wyboru bez względu na liczbę oddanych głosów.

§. 16.

Zadaniem Wydziału spółki łowieckiej jest zastępowanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzanie w granicach ustaw prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej, przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych §. §. 24. i 31. niniejszej ustawy.

b) Dzierżawa prawa polowania.

§. 17.

Wydział spółki łowieckiej, biorąc pod rozwagę miejscowe stosunki, postanawia, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji, oraz czy licytacja odbędzie się w urzędzie gminnym, czy w biurach politycznej władzy powiatowej.

Wyjątkowo na żądanie dwóch członków Wydziału spółki łowieckiej polityczna władza powiatowa może publiczną licytację prawa polowania albo zarządzić w siedzibie swego urzędu, albo do licytacji w urzędzie gminnym odbyć się mającej wydelegować urzędnika na koszt żądających.

O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej tak wcześnie, ażeby termin wydzierżawienia (§. 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmuje to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę

c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Warunki dzierżawy, tak z wolnej ręki jak w drodze licytacji, oznacza Wydział spółki łowieckiej.

Licytację w gminie przeprowadza naczelnik gminy, zaś w siedzibie politycznej władzy powiatowej ona sama.

§. 18.

Wydzierżawienie prawa polowania ma być dokonane przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 19.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być z reguły własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi, potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej (§. 84.).

Prowadzący licytację nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 20.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej, również jak przydzielenie enklaw (§. 8.) musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześcioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 6 nastąpić może tylko za osobnem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej. Ponad lat 12 okręg polowania wydzierżawionym być nie może.

§. 21.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas licytacja ma być przynajmniej na 30 dni przed terminem ogłoszoną w gminie, w obrębie której okręg

polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również należy doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu w celu umieszczenia go na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieścić należy:

a) obszar okręgu względnie rewiru spółki łowieckiej,

b) dotychczasowy czynsz dzierżawny,

c) cenę wywołania,

d) wadyum, w wysokości ceny wywołania,

e) obowiązek złożenia kaucyi w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego,

f) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,

g) termin i miejsce odbycia licytacji.

Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi, odpowiadającej przeciętnej wysokości szkód za ostatnie trzecie.

Wadyum wymienione w warunkach pod d) złożyć należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach Kas oszczędności w których bezpieczeństwo wkładek poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

§. 22.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy politycznej, która zatwierdza lub w razie popełnionych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

§. 23.

Ofiarowujący najwyższy czynsz dzierżawny uważany będzie za dzierżawcę.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu jako czynsz dzierżawny za rok pierwszy, nadto złożyć na dotrzymanie warunków kontraktu kaucję w wysokości jednorocznego czynszu, ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych drugą kaucję w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymienioną została, tudzież pokryć koszt licytacji, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Kaucye składane być mają w depozycie politycznej władzy powiatowej.

§. 24.

W razie uchylecia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpiąć powtórna licytację bądź pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i druga licytacja z braku oferentów nie przysłała do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania i ewentualnej zmianie warunków rozpiąć trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzyszędzonych myśliwych.

§. 25.

Wydzierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzierżawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

Natomiast Wydział spółki łowieckiej może zezwolić na poddzierżawienie okręgu polowania w całości.

§. 26.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu po-

łowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawny, ewentualnie także uzupełni kaucję na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych (§. 25.). Kwota względnie kwoty te złożone być mają do rąk politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być może za rozwiązana, a kaucje przez niego złożone służą na zabezpieczenie strat przez niedotrzymanie warunków kontraktu dzierżawy zrzędzonych, względnie szkód przez niego nie zaspokojonych.

§. 27.

Po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy kaucje po pokryciu szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania nie pokrytych, oraz ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących.

§. 28.

Wydział spółki łowieckiej ma prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem, przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześcioletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 20. ust. 2.

Przedłużenie dzierżawy prawa polowania na okres dłuższy jak lat sześć, jednakże nie dłuższy jak lat dwanaście, wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

§. 29.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązana, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tychże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 23. i 26.);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 49.);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

§. 30.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

Wrazie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

c) Wykonywanie prawa polowania przez zaprzysiężonych myśliwych.

§. 31.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ wszystkich głosów spółki przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący z ilością oddanych głosów zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący Wydziału spółki łowieckiej.

Również przez ustanowionych zaprzyszczonych myśliwych prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywanem będzie, jeżeli wydzierżawienie tego prawa pomimo dwu względum trzykrotnego terminu licytacyjnego z braku oferentów nie przyszło do skutku (§. 24.).

§. 32.

Jeżeli wykonywanie prawa polowania w myśl postanowień §§. 24. i 31. niniejszej ustawy powierzone zostało ustanowionym myśliwym, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwych i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszty wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania spółki łowieckiej najpóźniej po koniec miesiąca lutego następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wyznania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwanin do zapłacenia, mogą interesowani wnieść w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej

władzy powiatowej. Polityczna władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania, co jednak nie wyklucza możliwości udania się na zwykłą drogę prawa.

§. 33.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestanie tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego względnie myśliwych. W pierwszym wypadku ma Wydział spółki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

§. 34.

O ile wykonywanie prawa polowania ma być poruczonem ustanowionym myśliwym, ustanawia tychże polityczna władza powiatowa.

Uchwała Wydziału spółki łowieckiej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów na myśliwego lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych.

O wniosku rozstrzyga polityczna władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić, jako też kto ma być ustanowionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia władzy politycznej może Wydział spółki łowieckiej wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia mu orzeczenia władzy.

§. 35.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 34. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 19.), która posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

§. 36.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacyi osób, które mogą być ustanowione myśliwymi.

d) Postanowienie ogólne.

§. 37.

Roczny czysty dochód ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 8.) należy rozdzielić między posiadaczy gruntów, względnie członków spółki łowieckiej w stosunku do posiadanej przez nich przestrzeni gruntów.

§. 38.

Przeciwno uchwałom Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy służy członkom spółki w dniach 14 zażalenie do powiatowej władzy politycznej.

§. 39.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §§. 13—33. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, nie służy jej jednakże prawo znoszenia postanowień spółki łowieckiej i Wydziału spółki łowieckiej, o ile w ramach przepisów §§. 13—33. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepisom niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkraczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie naruszenia ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić na-

czelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urzędowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

III. Przepisy policyi łowieckiej.

§. 40.

Uprawnieni do samodzielnego polowania dzierżawcy prawa polowania, zaś w okręgach, w których wykonanie prawa polowania powierzone jest uprawnionym zaprzysiężonym myśliwym, Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie i przedstawić ją do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki.

Straż łowiecka w okręgach spółki łowieckiej nie może być liczniejszą niż jeden na każde 115 hektarów przestrzeni.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. ust. kraj. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej oznaki, uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

§. 43.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi wstąpi ze strzelbą na obszar polowania poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie strażnika łowieckiego oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

§. 44.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia posiadacza po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem posiadacza gruntu.

§. 45.

W najbliższem otoczeniu t. j. w odległości 100 metrów od zabudowań, nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

§. 46.

Zakazaniem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

§. 47.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, lapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 48.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy samopas włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

§. 49.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku powiatowa władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania spółki łowieckiej za rozwiązana uznać (§. 29), względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 35).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściągnie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucyi politycznej.

§. 50.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się tychże na zewnątrz.

§. 51.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 49., także lisy, kuny leśne i domowe, techórze i lasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokoły, (z wyjątkiem pustulki wieżowej, pustuleczki i kopczyka), białozór, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, gołębiarz, krogulec, błotniaki (rybołówka trzećnik), czapla siwa, mewy siwa, pubacz, dzierzba, sroka, kruk gawron, rybołów rzeczny, birkut bielik, (łomignot), zimorodek, wróbel domowy, orzechówka, sojka, kawka, czarnowron, wrona, gaska dzierzba, czapla purpurowa, czapla bączek, czapla bąk, czapla ślepowron, tracz, kormorany, rybitwy i nury.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie dzików, niedźwiedzi, rysiów, żbików, kun, techórzów, lasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne, dozwolone.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałem ogrodzeniem utrzymywanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać

i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 52.

Polityczna władza powiatowa po poprzednim bezkutecznym zawezwaniu uprawnionego do polowania może zarządzić na koszt jego w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy. Sąsiedni właściciele i dzierżawcy polowania obowiązani są na wezwanie politycznej władzy powiatowej dostarczyć swych strażników łowieckich jako strzelców.

§. 53.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubity w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwota uzyskana ze sprzedaży po pokryciu kosztów obławy zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania.

§. 54.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny wyszczególnionej w §. 49. oraz lisów, kun, techórzów i lasic używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

IV. Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 55.

Nie wolno łowić lub zabijać: kozie od 1. listopada do 31. sierpnia, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lut. do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogu tów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, białonów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, łań, spiczaków sarnich, kóz (sarni), świstaków tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyniach.

§. 56.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 57.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na jeden rok zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze

zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytopienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania może dzierżawca polowania żądać odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 58.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku, rodzaju i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 59.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z poza granic kraju, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazać się świadectwem pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 57., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 91. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonym przez polityczną władzę powiatową.

V. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 60.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego służbę nagonkę gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 62. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w plocach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez zwierzynę w sadoch i ogrodach (z wyjątkiem sadoch i ogrodów w §. 51. okr. ślonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 65. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 61.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych,

odpowiedzialni są uprawnieni do polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

§. 62.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są uprawnieni do polowania w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej, pomimo dwu względnie trzykrotnej licytacji, nie były wydzierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody zrządzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorium polowania spółki łowieckiej.

Może jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tępienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydzierżawionych okręgów polowań spółek łowieckich i władza ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie, gdyby właściciel polowania samoistnego lub dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacili w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą, niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może tenże właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 49. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej

zwierzyny na koszt opieszaleń właścicieli lub dzierżawców.

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 54.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 64.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę zrzadzanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniouy.

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 45. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być

może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 66.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemiołódach zrzadzonej przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

VI. Postępywanie z powodu szkód wyrządzonych.

§. 67.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrzadzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 66.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania lub jego zastępcy, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdwożyć między stronami postępywanie ngodowe. W razie nieprzyjęcia do skutku ugody w ciągu dalszych 3 dni rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powolywane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

W razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

§. 68.

Uprawniony do wykonywania prawa polowania, o ile w okręgu polowania nie mieszka, obowiązany jest wyznaczyć zastępcę stale w okręgu polowania zamieszkałego, który go we wszystkich sprawach odnoszących się do odszkodowania stale zastępuje.

O ustanowieniu zastępcy obowiązany jest uprawniony do wykonywania prawa polowania za iadomiec polityczną władzę powiatową, oraz Zwierzchność gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w okręgu polowania.

§. 69.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym mianuje dla różnych grup okręgów polowania w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i to na okres trzechletni. W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego. Przewodniczący ma, jak tylko przedłożoną mu zostanie skarga z powodu odmowy wynagrodzenia w drodze dobrowolnej ugody, każdą ze stron zawezwać, by w przeciągu trzech dni powiadomiła go o wyborze jednego męża zaufania.

W przeciągu najpóźniej dalszych trzech dni przeprowadza przewodniczący w towarzystwie obu mężów zaufania dochodzenie szkody na miejscu. O terminie dochodzenia zawiadomić ma przewodniczący obie strony, względnie stronę i zastępcę (§. 68.) tak wcześniej, ażeby one mogły być przy dochodzeniu szkody obecne.

Sąd rozjemczy winien przed zawyrokowaniem zawezwać strony do zawarcia ugody, w razie niedojścia ugody do skutku rozstrzyga sąd rozjemczy, czy i w jakiej wysokości wynagrodzenie szkody ma nastąpić. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia niema między mężami zaufania zgody, wówczas rozstrzyga przewodniczący w granicach obu wniosków.

§. 70.

Jeżeli jedna ze stron pomimo wezwania przewodniczącego nie zamianuje swego męża zaufania, względnie jeżeli mąż zaufania nie stawia się, wyznaczy go sam przewodniczący, zawiadomi o tem obie strony i przystąpi do wydania wyroku o zgłoszonym roszczeniu odszkodowania.

§. 71.

Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedy-

nie zażalenie nieważności po myśli §. 595 procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania.

§. 72.

Na wypadek, jeżeli sąd rozjemczy żadnego odszkodowania nie przyzna, wów zasądający odszkodowania ponosi kosztą postępowania.

Jeżeli sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie wyższe, jak je obowiązany do odszkodowania ugodowo ofiarowywał (§. 67.) wówczas obowiązany do odszkodowania ponosi kosztą postępowania; jeżeli zaś sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie równe lub mniejsze, jak je obowiązany do odszkodowania przed zwołaniem sądu rozjemczego w drodze załatwienia ugodowego (§. 67.) ofiarowywał, natenczas sąd rozjemczy orzeknie, czy kosztą postępowania na jedną lub drugą stronę w całości lub też na obie strony i w jakim stosunku nałożone być mają.

Ewentualne kosztą dorady oraz opieki prawnej nie mogą być przez sąd rozjemczy przyznane.

§. 73.

W tych wypadkach, w których podług orzeczenia sądu rozjemczego, wysokość wyrządzonej szkody może być trafnie osądzoną dopiero podczas dojrzewania plonów, należy na żądanie jednej ze stron powtórzyć komisyjne badanie przed zbiorem plonów.

§. 74.

Wyrok ma być do dni 3 wygotowany, przez wszystkich sędziów podpisany, i stronom doręczony.

Przyznane odszkodowanie oraz kosztą komisyjne mają być w przeciągu dni ośm od dnia doręczenia wyroku złożone.

§. 75.

Do dozwoleń egzekucyi wyroku sądu rozjemczego powołany jest sąd właściwy (§. 71).

§. 76.

Przewodniczący sądów rozjemczych, wykluczonym być ma od orzekania w tych wypadkach, gdzie wchodzi w grę interes majątkowy osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub powinowatych, względnie interes osób, od których jest służbowo zawisłym. Obowiązki przewodniczącego sądu rozjemczego obejmie w takim wypadku zastępca przewodniczącego.

Przewodniczącym sądów rozjemczych nie może być dzierżawca prawa polowania.

Przewodniczący i jego zastępca mają być przed objęciem swych obowiązków zaprzysiężeni przez polityczną władzę powiatową.

Przewodniczący lub jego zastępca muszą być stale zamieszkałymi na terytorium danej grupy okręgów myśliwskich.

§. 77.

Szczegółowe przepisy o zaprzysiężeniu przewodniczącego sądów rozjemczych i tegoż zastępcy o urzędowaniu sądów rozjemczych i o szacowaniu szkód, o wykluczeniu przewodniczących od orzekania, jak również o obliczaniu kosztów i wysokości dyet przewodniczących, wyda po wysłuchaniu wniosków Wydziału krajowego e. k. Namiestnik.

§. 78.

W drodze dobrowolnego porozumienia pomiędzy właścicielami gruntów lub Wydziałem spółki łowieckiej a dzierżawcą okręgu polowania spółki, mogą w sprawie szacowania i wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, zapisać inne postanowienia jak te, które §§. 67 do 77 są określone.

W tym jednakże wypadku dochodzenie szkód może mieć miejsce jedynie na zwyczajnej drodze prawnej.

VII. Karty myśliwskie.

§. 79.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 80.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje wydaje polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.

§. 81.

Karta myśliwska wystawioną być może na rok, albo na trzy lata kalendaryzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 40 u. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 83. al. 2).

§. 82.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa

polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 83.

Za roczną kartę myśliwską opłacać trzeba taksę 10 koron, za trzyletnią 30 kor. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 81. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylene się od obowiązku opłaty taksy.

§. 84.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) ezeladzi, tudzież ubogim, wspierającym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umyślowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, co do których wykazane są prawne przeszkody uzyskania karty na broń;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 85.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 84.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

VIII. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 86.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencyi, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 69.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i roztrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 87.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w §. 11. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancyi.

§. 88.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 29. przewidziany albo też, gdy wzglę-

dy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

IX. Przekroczenia i kary.

§. 89.

Ć. k. żandarmerya, zaprzysiężone strażę leśne, strażę myśliwskie i strażę polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

§. 90.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do 200 K. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.

§. 91.

W wypadkach przekroczeń §§. 55., 56., 57. l. c, 58. i 59., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrzew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 47. i 54. orzec należy utratę zabranych przyrządów,

bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

§. 92.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 47. i 54. należy orzec bezzwłędnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie tych osób, które się nimi posługiwały.

§. 93.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku.

§. 94.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 95.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwkiem w przeciągu 3 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trającego stanu bezprawnego, jaki przekroczenie to spowodowało.

§. 96.

Co do właściwości politycznych władz, do dochodzenia i karania przekroczeń ni-

niejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólne obowiązujące przepisy o administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkod i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Sebätzel.

Przemawia p. T. Stapiński.

Izba bez rozprawy uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbńskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Hanczakowski i Hupka.

Przemawia zapisany do głosu p. Hanczakowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Hupka.

Przemawia sprawozdawca p. Skolyszewski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że te paragrafy ustawy, do których nie zgłoszono poprawek, lędzie poddawał łącznie pod uchwałę Izby.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak

również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mięści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jelen i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: gluszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obcokrajowe odmiany łowczej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo nprawionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wdzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzygnięciu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 1 - 3 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów bez względu na to, czy ona znajduje się w posiadaniu osoby fizycznej lub prawnej, czy jednej osoby lub we współposiadaniu więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, grunta uzyskane przez regulacye rzek na podstawie §. 47. ust. z dnia 14. marca 1871 L. 38 Dz. u. kr., jak również torry kolejowe i drogi publiczne nie mogą stanowić samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie, jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię co najmniej 115 hektarów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionym w myśl §§. 34—36. niniejszej ustawy myśliwym.

Prawa przyznane w tych paragrafach Wydziałowi spółki łowieckiej służą w tym razie Reprezentacyi gminnej.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: opuścić dwa ostatnie ustępy.

Izba popiera tę poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała pierwsze cztery ustępy §. 4 zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie uchwała następnie dwa ustępy §. 4. zgodnie z wnioskiem komisji — czyli §. 4. uchwała zgodnie z wnioskiem komisji:

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Za nieprzerwaną należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, grunta uzyskane przez rpgulacyę rzek na podstawie przepisów §. 47. z dnia 14. marca 1875 Dziennik ustaw kraj. Nr. 38, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: zamiast ostatniego zdania należy umieścić słowa: „cudze drogi prywatne wszelkiej kategorii o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów wykonuje na nich służebność drogi (§. 313., 492. do 494. u. c.).

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę: §. 5. w ustępie drugim we wierszu szóstym opuścić słowa: „w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej lub koryta potoku“.

Izba popiera poprawkę p. Hanczakowskiego, a oddzielnie nie popiera poprawki p. Skwarki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 5. zgodnie z wnioskiem komisji z opuszczeniem ostatniego zdania

drugiego ustępu §. 5. a oddzielnie uchwała to zdanie tak, że w ten sposób Izba uchwała §. 5 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńiec

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńiec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa.

Izba bez rozprawy uchwała §. 6. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół posiadaczy gruntów w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących, o ile ich bezpośrednio ze sobą łączą się kompleks gruntów (§. 5) 115 hektarów wynosi, spółkę łowiecką, która na swem terytorjum, okręg jej polowania stanowiącym, jest nprawniouą w myśl przepisów niniejszej ustawy do wykonywania prawa polowania.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę jako dodatek do §. 7-go: W każdej gminie politycznej utworzonym będzie jeden lub więcej okręgów polowania spółek łowieckich, a to zależnie od uchwały Rady gminnej, zatwierdzonej przez polityczną władzę powiatową.

Izba popiera tę poprawkę p. Kiweluka.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: w czwartym wierszu dodać słowo „co najmniej“ przed cyfrą 115.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 7. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca poprawkę p. Hanczakowskiego, a w końcu odrzuca poprawkę p. Kiweleka.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Jezeli obszar gruntów ogółu posiadaczy w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących nie wynosi 115 hektarów, to wykonywanie prawa polowania na tym obszarze przydzielonem zostanie posiadaczowi okręgu polowania (§. 4. l. 1 i 2 i §. 7.). wykazującym najdłuższą wspólną granicę.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych obszarów gruntów, które 115 hektarów nie wynoszą, a okręgiem polowania w całości lub w trzech czwartych są otoczone (enklawy).

Przydzielenia dokonywa polityczna władza powiatowa, która w wypadku wzbraniania się objęcia wykonywania prawa polowania przez posiadacza okręgu polowania o najdłuższej wspólnej granicy, względnie przez posiadacza otaczającego okręgu polowania, wydać ma inne odpowiednie zarządzenie.

§. 9.

Spółka łowiecka obowiązana jest służyć jej prawo wykonywania polowania albo wydzierżawić, albo przez osobno ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych na swoją korzyść wykonywać. Dzierżawa mo-

że nastąpić słoń z wolnej ręki (§. 17.), albo w drodze publicznej licytacyi.

§. 10.

Najpóźniej na rok przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6. na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 4 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza ta doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy dotychczas w bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkie sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Niezgłoszenie w terminie przepisany w edyktie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania może pozbawić posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. 1. i 2., prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania spółki łowieckiej.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 8—10. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Polityczna władza powiatowa ma zbadac zgłoszenie, w razie potrzeby przepro-

wadzić dochodzenia i okręgi polowania tak samoistnego, jak spółek łowieckich ustanowić i ogłosić w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Przeciw ustanowieniu okręgów polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu czternastu dni od dnia ogłoszenia okręgów do politycznej władzy powiatowej, która o nich rozstrzyga.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w drugiej i ostaniej instancji e. k. Namiestnictwo.

Przemawia p. Skwarko i stawia poprawkę następującą: §. 11. ostatni ustęp od słów: „O wszelkich... e. k. Namiestnictwo“ opuścić.

Izba popiera poprawkę p. Skwarki.

Przemawia p. Oleśnicki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała dwa pierwsze ustępy §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie uchwała trzeci ustęp §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji — czyli uchwała §. 11. w brzmieniu komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Okręg polowania może być wydzierżawiony z reguły tylko niepodzielnie.

Wyjątkowo może posiadacz okręgu samoistnego polowania, gmina mająca prawo samoistnego polowania oraz Wydział spółki łowieckiej utworzyć w swym okręgu więcej rewirów polowania, jeżeli każdy z nich przy przewadze gruntów ornych, łąk i pastwisk wynosić będzie przynajmniej 300 hektarów, zaś przy przewadze powierzchni leśnej 500 hektarów, oraz pod tym warunkiem, że granicami każdego z rewirów

owania będą granice gminy, drogi, koleje, rzeki lub wody stojące, i każdy z rewirów takich osobno wydzierżawić.

Uchwała taka Reprezentacji gminy dzieląca okręgi na rewiry, wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a uchwała Wydziału spółki łowieckiej zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę: w ustępie drugim zamiast 300 hektarów 115 hektarów; zamiast 500 hektarów, 300 hektarów.

Izba popiera tę poprawkę p. Kiweluka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 12. z opuszczeniem zawartych w nim cyfr hektarów, a oddzielnie uchwała cyfry hektarów zgodnie z wnioskiem komisji, czyli uchwała cały §. 12. w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

II. Wykonywanie prawa polowania spółki łowieckiej.

a) Organizacja spółki łowieckiej.

§. 13.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorium przez wybrany ze swego łona Wydział spółki łowieckiej z pięciu członków złożony. Wydział wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urządza przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych.

Posiadaczom przestrzeni niżej 4 hektarów służy jeden głos, 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy itd. od 4 do ha o jeden głos więcej, z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką je-

den członek spółki łowieckiej mieć może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej, biorących udział w głosowaniu.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: W ustępie 3. zamiast „od 4 do 4 ha“ wstawić „od 10 do 10 ha“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 13. z opuszczeniem cyfr „od 4 do 4 ha“, oddzielnie poprawkę p. Korola odrzuca, a wreszcie uchwała cyfrę hektarów „od 4 do 4 ha“ zgodnie z wnioskiem komisji, czyli uchwała §. 13. w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Wybór odbywa się w sposób ordynacyą gminną wyliczoną przepisany. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej. w sposób w gminie praktykowany do nastąpić mającego wyboru zawezwani zostali;

b) udziału przy wyborze bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, takiej liczby uprawnionych do głosowania, która by przynajmniej $\frac{1}{4}$ głosów reprezentowała.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej na 5 członków Wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na osoby nie będące członkami spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

Ogłoszenie wyboru Wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po dokonaniu wyboru. O dokonanym wyborze i ukonstytuowaniu się należy w przeciągu dni 3 zawiadomić polityczną władzę powiatową. W razie ubycia członka Wydziału spółki łowieckiej winien naczelnik gminy do dni 30 zarządzić i przeprowadzić wybór uzupełniający.

§. 15.

Na wypadek jeżeli w zgromadzeniu zwołanem według §. 14. liczba głosów wymagana do ważności wyboru nie zbierze się, wówczas należy z terminem 8-dniowym wezwanie do wyboru powtórzyć, a ci, którzy się zjawią na powtórnym zebraniu, dokonają ważnego wyboru bez względu na liczbę oddanych głosów.

§. 16.

Zadaniem Wydziału spółki łowieckiej jest zastępowanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzanie w granicach ustaw prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej, przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych §. §. 24. i 31. niniejszej ustawy.

b) Dzierżawa prawa polowania.

§. 17.

Wydział spółki łowieckiej, biorąc pod rozwagę miejscowe stosunki, postanawia, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji, oraz czy licytacja odbędzie się w urzędzie gminnym, czy w biurach politycznej władzy powiatowej.

Wyjątkowo na żądanie dwóch członków Wydziału spółki łowieckiej polityczna władza powiatowa może publiczną licytację prawa polowania albo zarządzić w sie-

dzibie swego urzędu, albo do licytacji w urzędzie gminnym odbyć się mającej wydelegować urzędnika na koszt żądających.

O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej tak wcześnie, ażeby termin wydzierżawienia (§ 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmie to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Warunki dzierżawy, tak z wolnej ręki jak w drodze licytacji, oznacza Wydział spółki łowieckiej.

Licytację w gminie przeprowadza naczelnik gminy, zaś w siedzibie politycznej władzy powiatowej ona sama.

§. 18.

Wydzierżawienie prawa polowania ma być dokonane przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 19.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być z reguły własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi, potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej (§. 84.).

Prowadzący licytację nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 20.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej,

órnwie jak przydzielenie enklaw (§. 8.) musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześćioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 6 nastąpić może tylko za osobnem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej. Ponad lat 12 okręg polowania wydzierżawionym być nie może.

§. 21.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas licytacja ma być przynajmniej na 30 dni przed terminem ogłoszoną w gminie, w obrębie której okręg polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również należy doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu w celu umieszczenia go na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieścić należy:

- a) obszar okręgu względnie rewiru spółki łowieckiej,
- b) dotychczasowy czynsz dzierżawny,

c) cenę wywołania,

d) wadyum, w wysokości ceny wywołania,

e) obowiązek złożenia kaucyi w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego,

f) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,

g) termin i miejsce odbycia licytacji.

Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzadzonych wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi, odpowiadającej przeciętnej wysokości szkód za ostatnie trzechlecie.

Wadyum wymienione w warunkach pod d) złożone należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach Kas oszczędności w których bezpieczeństwo wkładek poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 14—21. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 25 popołudniu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 23. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 50 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca czyta:

§. 22.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy po-

litycznej, która zatwierdza lub w razie popełnionych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę, aby opuścić słowa: „zatwierdza lub“ w §. 22. ustawy.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 22. zgodnie z wnioskiem komisyi, lecz z opuszczeniem słów

„zatwierdza lub“, a oddzielnie te słowa odrzuca zgodnie z poprawką p. Korola.

Sprawozdawca czyta :

§. 23.

Ofiarowujący najwyższy czynsz dzierżawny uważany będzie za dzierżawcę.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu jako czynsz dzierżawny za rok pierwszy, nadto złożyć na dotrzymanie warunków kontraktu kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu, ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych drugą kaucyę w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymieniona została, tudzież pokryć kosztu licytacji, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Kaucye składane być mają w depozycie politycznej władzy powiatowej.

Izba bez rozprawy uchwała §. 23. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 24.

W razie uchylenia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpisać powtórna licytację bądź pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i druga licytacja z braku oferentów nie przyszła do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania i ewentualnej zmianie warunków rozpisać trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzyszędzonych myśliwych.

§. 25.

Wydzierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzierżawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

Natomiast Wydział spółki łowieckiej może zezwolić na poddzierżawienie okręgu polowania w całości.

§. 26.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu polowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawny, ewentualnie także uzupełni kaucyę na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych (§. 23.). Kwota względnie kwoty te złożone być mają do rąk politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być może za rozwiązana, a kaucye przez niego złożone służą na zabezpieczenie strat przez niedotrzymanie warunków kontraktu dzierżawy zrzędzonych, względnie szkód przez niego nie zaspokojonych.

§. 27.

Po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy kaucye po pokryciu szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania nie pokrytych, oraz ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących.

§. 28.

Wydział spółki łowieckiej ma prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem, przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześcioletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 20. ust. 2.

Przedłużenie dzierżawy prawa polowania na okres dłuższy jak lat sześć, jednak-

że nie dłuższy jak lat dwanaście, wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 24—28. ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 29.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązana, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tychże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 23. i 26.);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 49.);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomości orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę:

Wstawić w drugim wierszu między słowa „władza powiatowa“ a słowa „uznać za“ słowa dodatkowe: „na żądanie Wydziału spółki“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 29. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Korola.

Sprawozdawca czyta:

§. 30.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

Wrazie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządnem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

Izba bez rozprawy uchwała §. 30. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

c) Wykonywanie prawa polowania przez zaprzysiężonych myśliwych.

§. 31.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ wszystkich głosów spółki przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący z ilością oddanych głosów zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący Wydziału spółki łowieckiej.

Również przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywanem będzie, jeżeli wydzierżawienie tego prawa pomimo dwu względuie trzykrotnego terminu licytacyjnego z braku oferentów nie przyszło do skutku (§. 24.).

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę: §. 31. w trzecim wierszu: „ $\frac{3}{4}$ “ zmienić na „absolutna większość“.

Poprawkę tę Izba popiera.

Przemawia p. Hupka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 31. z opuszczeniem cyfr procentowych głosów spółki podanych w 1. ustępie §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca Izba poprawkę p. Skwarki, a wreszcie uchwała Izba cyfry procentowych głosów spółki w ustępie pierwszym §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 32.

Jeżeli wykonywanie prawa polowania w myśl postanowień §§. 24. i 31. niniejszej ustawy powierzone zostało ustanowionym myśliwym, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwych i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszty wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania spółki łowieckiej najpóźniej po koniec miesiąca lutego następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących

w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej władzy powiatowej. Polityczna władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania, co jednak nie wyklucza możliwości udania się na zwykłą drogę prawa.

Izba bez rozprawy uchwała §. 32. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 33.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego względnie myśliwych. W pierwszym wypadku ma Wydział spółki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

Przemawia p. Makuch i stawia następującą poprawkę: opuścić słowa „lub jeśli ten sposób wykonania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Makucha.

Przemawia p. St. hr. Mycielski.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 33. z opuszczeniem słów od „lub“ aż do „interesowanych“, których opuszczenia żądał p. Makuch, zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie słowa, których opuszczenia żądał p. Makuch, u-

chwala zgodnie z wnioskiem komisji, tem samem odrzuca poprawkę p. Makucha.

Sprawozdawca czyta :

§. 34.

O ile wykonywanie prawa polowania ma być porzeczonym ustanowionym myśliwym, ustanawia tychże polityczna władza powiatowa.

Uchwała Wydziału spółki łowieckiej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów na myśliwego lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych.

O wniosku rozstrzyga polityczna władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić, jako też kto ma być ustawionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia władzy politycznej może Wydział spółki łowieckiej wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia mu orzeczenia władzy.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę następującą: §. 34. w ustępie 3. w wierszu trzecim między słowami „ma być“ a słowem „ustawionym“ wstawić „z przedłożonej listy kandydatów“.

Izba popiera tę poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Korola.

Izba uchwała §. 34 zgodnie z wnioskiem komisji i z poprawką p. Korola, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta :

§. 35.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 34. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 19.), która posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę: słowa „która posiada“ do „obowiązków“ zawarte w dwóch ostatnich wierszach §. 35. opuścić.

Izba popiera poprawkę p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Hanczakowski.

Przemawia p. Stojałowski i wnosi, że możeby było wskazaniem odesłać §. 35. do komisji.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, że powyższego warunkowego wniosku p. Stojałowskiego nie może poddać pod uchwałę Izby.

Przemawia p. Stojałowski pod względem formalnym i oznajmia, że stanowczo wnosi o odesłanie §. 35. do komisji.

Izba popiera ten odraczający wniosek p. Stojałowskiego.

Izba odrzuca wniosek odraczający p. Stojałowskiego, następnie uchwała Izba pierwszą część §. 35. od słowa „Władza“ do (§. 19.) zgodnie z wnioskiem komisji.

P. sprawozdawca przemawia i oznajmia imieniem komisji, że tę drugą część §. 35. zmienia, a mianowicie, zamiast słów od „która“ do „obowiązków“ mają być słowa: „która posiada odpowiednie warunki (§. 36.)“.

Przemawia p. Oleśnicki i oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwała drugą część §. 35. według zmienionego wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 36.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego, w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu

prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacji osób, które mogą być ustanowione myśliwymi.

d) Postanowienie ogólne.

§. 37.

Roczny czysty dochód ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 8.) należy rozdzielić między posiadaczy gruntów, względnie członków spółki łowieckiej w stosunku do posiadanej przez nich przestrzeni gruntów.

§. 38.

Przeciwko uchwałom Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy służy członkom spółki w dniach 14 zażalenie do powiatowej władzy politycznej.

§. 39.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §§. 13—33. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, nie służy jej jednakże prawo znoszenia postanowień spółki łowieckiej i Wydziału spółki łowieckiej, o ile w ramach przepisów §§. 13—33. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepisom niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkraczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie naruszenia ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić naczelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urządowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

III. Przepisy policyi łowieckiej.

§. 40.

Uprawnieni do samoistnego polowania dzierżawcy prawa polowania, zaś w okręgach, w których wykonanie prawa polowania powierzone jest uprawnionym zaprzysiężonym myśliwym, Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie i przedstawić ją do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki.

Straż łowiecka w okręgach spółki łowieckiej nie może być liczniejszą niż jedna na każde 115 hektarów przestrzeni.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. ust. kraj. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej oznaki, uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 36—42. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 43.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi wstąpi ze strzelbą na obszar polowania poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie strażnika łowieckiego oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: po słowach „do tego upoważnionych“ dodać słowa: „W razie większych szkód zrzadzanych przez zwierzynę szkodliwą winna władza polityczna wydawać pozwolenie na użycie broni palnej właścicielowi gruntu celem wytepienia szkodników“.

Izba popiera poprawkę p. Witos.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Witos.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 43. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie poprawkę p. Witos odrzuca 47 głosami przeciw 36.

Sprawozdawca czyta :

§. 44.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia posiadacza po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemni-

kami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem posiadacza gruntu.

Przemawia p. Sodomora i stawia następującą poprawkę: z §. 44. zupełnie opuścić drugi ustęp od słów „z pod tego zakazu . . . . . ziemiopłodami“.

Izba popiera poprawkę p. Sodomory.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: Dodać na początku słowa „W jesieni i zimie, o ile ziemia nie zamrznie, tudzież“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Przemawia p. Stanisław Mycielski.

Przemawia p. Korol.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała pierwszy następ §. 44. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie poprawkę p. Korola odrzuca, następnie uchwała ustęp drugi §. 44., wreszcie oddzielnie uchwała ustęp trzeci §. 44. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 45.

W najbliższym otoczeniu t. j. w odległości 100 metrów od zabudowań, nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następujące poprawki: w ustępie pierwszym zamiast słów „100 metrów“ słowa „300 metrów“, w ustępie drugim opuścić końcowe słowa „jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób ograniczone“.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: zamiast 100 metrów wstawić 150 metrów.

Przemawia p. Styła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Witosy.

Izba uchwala §. 45. z opuszczeniem zakwestyonowanych cyfry i słów poprawką p. T. Starucha zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca pierwszą poprawkę p. T. Starucha i uchwala cyfrę 150 zgodnie z poprawką p. Witosy, przyjętą przez p. sprawozdawcę, następnie zgodnie z wnioskiem komisji uchwala słowa, których opuszczenia żądał p. T. Staruch w drugiej swojej poprawce, czyli uchwala §. 45. zgodnie z wnioskiem komisji z tą zmianą, że zamiast cyfry „100“ ma być „150“ w pierwszym ustępie §. 45.

Sprawozdawca czyta:

§. 46.

Zakazanem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

Przemawia p. Krynicki i stawia następującą poprawkę: na końcu dodać słowa: „obrzędki rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego“.

Izba popiera tę poprawkę p. Krynickiego.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę: dodać słowa: „do godziny 12.“.

Przemawia p. Witos.

Przemawia p. Jedynak.

Przemawia p. Pastor.

Izba bez rozprawy uchwala na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski.

Izba popiera poprawki pp. Stojałowskiego i Krynickiego po odczytaniu tych poprawek przez Marszałka i oznajmieniu, że p. Krynicki zmienił swą poprawkę, a mianowicie wnosi, aby na końcu dodać słowa: „obrzędki rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego w danej miejscowości zachowywanego“.

Przemawia sprawozdawca p. Skołyśzewski.

Izba uchwala §. 46. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie i w osobnym głosowaniu odrzuca poprawki pp. Stojałowskiego i Krynickiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 47.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, lapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

Izba uchwala bez rozprawy §. 47. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 48.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy samopas włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następujące poprawki: w pierwszym ustępie wiersz drugi zamiast słów „300 metrów“ słowa „500 metrów“, w tymże ustępie wiersz trzeci zamiast „30 metrów“ „50 metrów“, w tymże ustępie wiersz czwarty opuścić słowa „koty i“

Po pierwszym ustępie dodać ustęp nowy:

„Jako samopas włóczące się psy nie mogą być uważane psy znajdujące się na polu lub koło drogi w takiej odległości od właściciela, względnie innej osoby, której towarzyszą, iż ta osoba może z danego miejsca być wezwana o przywołanie psa do siebie“.

Izba popiera te poprawki p. T. Starucha.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Styła.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Hupka, T. Staruch, Jedynek i Sandulak.

Przemawia zapisany do głosu p. Hupka.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch.

Przemawia zapisany do głosu p. Jedynek.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 48. z opuszczeniem cyfr odległości i słowa „koty“ zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca poprawkę p. T. Starucha co do odległości, a uchwała cyfry odległości zgodnie z wnioskiem komisji, następnie uchwała słowo „koty“, wreszcie odrzuca drugą poprawkę p. T. Starucha, zawierającą dodatek do §.

48., czyli uchwała §. 48. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 49.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku powiatowa władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania spółki łowieckiej za rozwiązana uznać (§. 29.), względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 35).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściąganie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucji politycznej.

§. 50.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się tychże na zewnątrz.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §. 49. i 50. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 49. także lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokoly, (z wyjąt-

kiem pustułki wieżowej, pustuleczki i kopczyka), białozór, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, gołębiarz, krogulec, błotniaki (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puhacz, dzierzba, sroka, kruk gawron, rybołów rzeczny, birkut bielik, (łomignot), zimorodek, wróbel domowy, orzechówka, soja, kawka, czarnowron, wrona, gaska dzierzba, czapla purpurowa, czapla bączek, czapla bąk, czapla ślepowron, tracze, kormorany, rybitwy i nury.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie dzików, niedźwiedzi, rysiów, żbików, kun, tchórzów, łasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne, dozwolone.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałym ogrodzeniem ntrzymywanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródziemnych.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: zamiast trzeciego ustępu wstawić ustęp:

„Wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych

z gniazda, jak również wybieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie wszelkiej zwierzyny w myśl niniejszej ustawy za szkodliwą uznanej jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne dozwolone“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Przemawia p. Krężel i stawia następującą poprawkę: po słowach: „zające, króliki“ dodać słowa: „i wszelką inną zwierzynę“.

Izba popiera poprawkę p. Krężła.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Korola.

Izba uchwala §. 51. zgodnie z wnioskiem komisji wraz z poprawką p. Korola, przyjętą przez p. sprawozdawcę, a oddzielnie poprawkę p. Krężła odrzuca 46 głosami przeciw 33.

Sprawozdawca czyta:

§. 52.

Polityczna władza powiatowa po poprzednim bezskutecznym wezwaniu uprawnionego do polowania może zarządzić na koszt jego w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy. Sąsiedni właściciele i dzierżawcy polowania obowiązani są na wezwanie politycznej władzy powiatowej dostarczyć swych strażników łowieckich jako strzelców.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: nowy §. 52. ma opiewać:

W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach lub uprawie rolnej, a uprawnieni do wykonywania polowania obowiązani do tępienia ich (§. 49. i 51.) zadość nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba,

po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału powiatowego nawet bez zgody uprawnionego do polowania na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie z dozwoleństwem tępienia z broni palnej dzików lub innej szkodliwej zwierzyny w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu polowania spółki myśliwskiej.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów zawiadomi jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jako też miejscowe władze policyjne.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Korol.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Witos'a do §. 43.: po słowach „do tego upoważnionych“ dodać słowa:

„W razie większych szkód zrzadzonych przez zwierzynę szkodliwą winna władza polityczna wydawać pozwolenie na użycie broni palnej właścicielowi gruntu celem wytępienia szkodników“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Korola 41 głosami przeciw 35.

Przemawia p. Stojałowski i wnosi o skonstatowanie kompletu, a zarazem oznajmia, że przy uchwaleniu §. 51. nie było dostatecznego kompletu.

Marszałek oznajmia, że przy głosowaniu nad §. 51. skonstatował komplet, a obecnie odracza posiedzenie na 5 minut.

Przerwa posiedzenia o godz 10 minut 38 wieczór.

Marszałek o godzinie 10 minut 45 otwiera odroczone posiedzenie, skonstatowawszy komplet.

Izba odrzuca poprawkę p. Korola, a oddzielnie §. 52. uchwała zgodnie z wnioskiem komisji, po poprzednim odczytaniu tego §. 52. przez p. sprawozdawcę,

Sprawozdawca czyta:

§. 53.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwota uzyskana ze sprzedaży po pokryciu kosztów obławy zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: zamiast końcowych słów „zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania“ wstawić „przypada miejscowemu funduszowi ubogich“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba poprawkę p. Korola odrzuca, a oddzielnie uchwała §. 53. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 54.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny wyszczególnionej w §. 49., oraz lisów, kun, tchórzów i łasic używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: po słowach „i łasic, używać“ dołożyć słowa „broni palnej“.

Izba popiera poprawkę p. Witos'a.

Przemawia p. Stadnicki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 54. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie poprawkę p. Witosa odrzuca.

Sprawozdawca czyta:

IV. Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 55.

Nie wolno łowić lub zabijać: kozic od 1. listopada do 31. sierpnia, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lut. do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, łań, spiczaków sarnich, kóz (sarn), świstaków tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzynicach.

Przemawia p. Dumka i stawia następującą poprawkę: 1. w pierwszym wierszu po słowie „zabijać“ dodać słowa „kóz (sarn), łań“; 2. w wierszu przedostatnim pierwszego ustępu skreślić słowa: „kóz (sarn)“.

Izba popiera poprawkę p. Dumki.

Przemawia p. Korol w sprawie zgłoszonej przez niego poprawki.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Przemawia p. Sandulak.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę: w pierwszym wierszu §. 55. słowa „kozic od 1. listopada do 31. sierpnia“ opuścić, a wstawić słowo „kozic“ w drugim wierszu od końca przed słowem „cieląt“.

Izba popiera poprawkę p. Stojałowskiego.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. St. Mycielski.

Izba uchwala bez rozprawy zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca pierwszą część poprawki p. Dumki.

Marszałek oznajmia, że druga część poprawki p. Dumki odpada.

Izba uchwala poprawkę p. Stojałowskiego.

Marszałek oznajmia, że wobec uchwalonej poprawki p. Stojałowskiego jest konieczną konsekwencją zmiana §. 2. ustawy, a mianowicie opuszczenie słowa: „kozica“ w drugim wierszu z góry pierwszego ustępu §. 2. i w tej sprawie udziela głosu sekretarzowi p. M. Urbańskiemu.

Sekretarz p. Urbański wnosi o opuszczenie słowa: „kozica“ w §. 2. ustawy wobec uchwalonej poprawki p. Stojałowskiego.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek p. Urbańskiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 56.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej do-

zwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanych, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 57.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na jeden rok zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytopienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania może dzierżawca polowania żądać odpowiedniego odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka e. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 58.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku, rodzaju

i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 59.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z poza granic kraju, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazać się świadectwem pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze e. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 57., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 91. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonym przez polityczną władzę powiatową.

V. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 60.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego służbę nagonkę gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 62. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w płonach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez zwierzynę w sadach i ogrodach (z wyjątkiem sadów

i ogrodów w §. 51 okr. słonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 65. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 61.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są uprawnieni do polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §§. 56—61. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 62.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są uprawnieni do polowania w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej, pomimo dwu względnie trzykrotnej licytacji, nie były wydierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody zrządzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorjum polowania spółki łowieckiej.

Może jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tę-

pienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydierżawionych okręgów polowań spółek łowieckich i władza ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie, gdyby właściciel polowania samoistnego lub dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacili w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą, niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może tenże właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 49. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej zwierzyny na koszt opieszalych właścicieli lub dzierżawców.

Marszałek oznajmia, że do §. 62. zgłosił poprawkę p. Korol i udziela mu głosu.

P. Korol oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwała §. 62. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 54.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to upra-

wniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

P. Makuch oznajmia, że zrzeka się głosu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 63. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 64.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę zarządzanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę:

§. 64. skreślić całkowicie.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Przemawia pod względem formalnym p. Hupka i wnosi o zamknięcie posiedzenia.

Marszałek oznajmia, że podda pod uchwałę Izby wniosek formalny p. Hupki, zastrzega sobie jednak, że decyzję w tej sprawie należy pozostawić temu, kto jest odpowiedzialny za tok obrad w Izbie.

Izba bez rozprawy odrzuca wniosek p. Hupki o zamknięcie posiedzenia.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę: zamiast słowa „cudze“ umieścić „tylko własne“ grunta i t. d.

Izba nie popiera tej poprawki p. T. Starucha.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba bez rozprawy uchwała §. 64. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 45. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę:

„opuścić ten paragraf 65“.

Izba popiera poprawkę p. Oleśnickiego.

P. Hanczakowski oznajmia, że zgłoszoną poprawkę do tego §. cofa.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 65. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 66.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemniakach zarządzonyj przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakoby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

Izba uchwała §. 66 zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

VI. Postępowanie z powodu szkód wyrządzonych.

§. 67.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrzadzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 66.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania lub jego zastępcy, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdrożyć między stronami postępowanie ugodowe. W razie nieprzyjęcia do skutku ugody w ciągu dalszych 3 dni rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

W razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: drugi ustęp ma opiewać:

„W razie niedojścia z jakiegokolwiek bądź powodu do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni 10, licząc od chwili zgłoszenia szkody przez poszkodowanego bądź u samego uprawnionego do polowania względnie jego zastępcy, bądź też u naczelnika gminy, wolno jest poszkodowanemu udać się na zwykłą drogę prawa“.

Przemawia poseł Lewicki i stawia następującą poprawkę:

do §. 67. w ustępie pierwszym we wierszu drugim po słowach „zgłoszone być“ zamiast słowa „muszą“ dać słowo „mają“.

w ustępie pierwszym we wierszu piątym po słowie „który“ dodać ustęp „na żądanie poszkodowanego“.

w ustępie drugim zamiast słów „w razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu“ wstawić słowa „w razie, gdyby sąd rozjemczy nie wydał

wyroku w czasokresie dni dziesięciu od dnia zgłoszenia“.

Izba oddzielnie popiera poprawkę pp. Hanczakowskiego i Lewickiego, po odczytaniu tych poprawek przez Marszałka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje z poprawki p. Lewickiego słowo „mają“ zamiast słowa „muszą“ w drugim wierszu z góry §. 67., następnie zamiast poprawki p. Hanczakowskiego zmienia wniosek komisji przez dodanie słów: „licząc od dnia zgłoszenia szkody“ po słowie: „dziesięciu“ w drugim wierszu ustępu drugiego §. 67.

Izba uchwała pierwszy ustęp §. 67. zgodnie z wnioskiem komisji wraz z przyjętą przez p. sprawozdawcę poprawką p. Lewickiego do tego ustępu, aby w drugim wierszu zamiast słowa: „muszą“ było słowo „mają“, następnie odrzuca Izba dalszą poprawkę p. Lewickiego do ustępu pierwszego §. 67, dalej oddzielnie odrzuca Izba dalszą poprawkę p. Lewickiego do ustępu drugiego §. 67., następnie odrzuca poprawkę p. Hanczakowskiego, oddzielnie uchwała drugi ustęp §. 67. zgodnie ze zmienionym wnioskiem komisji, t. j. z dodaniem po słowie „dziesięciu“ słów „licząc od dnia zgłoszenia szkody“.

Sprawozdawca czyta:

§. 68.

Uprawniony do wykonywania prawa polowania, o ile w okręgu polowania nie mieszka, obowiązany jest wyznaczyć zastępcę stale w okręgu polowania zamieszkałego, który go we wszystkich sprawach odnoszących się do odszkodowania stale zastępuje.

O ustanowieniu zastępcy obowiązany jest uprawniony do wykonywania prawa polowania za iadomć polityczną władzę powiatową, oraz Zwierzchność gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w okręgu polowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 68. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 69.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym mianuje dla różnych grup okręgów polowania w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i to na okres trzechletni. W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c k Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego. Przewodniczący ma, jak tylko przedłożoną mu zostanie skarga z powodu odmowy wyuagrodzenia w drodze dobrowolnej ugody, każdą ze stron za-
wezwąć, by w przeciągu trzech dni powiadomiła go o wyborze jednego męża zaufania.

W przeciągu najpóźniej dalszych trzech dni przeprowadza przewodniczący w towarzystwie obu mężów zaufania dochodzenie szkody na miejscu. O terminie dochodzenia zawiadomić ma przewodniczący obie strony, względnie stronę i zastępcę (§. 6².) tak weześnie, ażeby one mogły być przy dochodzeniu szkody obecne.

Sąd rozjemczy wiuien przed zawyrokowaniem zaewzwąć strony do zawarcia ugody, w razie niedojścia ugody do skutku rozstrzyga sąd rozjemczy, czy i w jakiej wysokości wynagrodzenie szkody ma nastąpić. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia niema między mężami zaufania zgody, wówczas rozstrzyga przewodniczący w granicach obu wniosków.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę: we wierszu siódmym po słowach „zdanie Wydziału krajowego“ dodać słowa: „Przewodniczący musi być stale zamieszkały na terytorium danej grupy okręgu myśliwskiego“.

Izba popiera tę poprawkę p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę:

W ustępie 1 ym eliminować: 1) słowa: „w porozumieniu z Wydziałem powiatowym“.

2) Całe zdanie drugie: „W wypadkach .. Wydziału krajowego“.

Izba popiera poprawkę p. Skwarła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawkę p. Oleśnickiego, lecz z tą zmianą, że w poprawce tej zamiast słowa „myśliwskiego“ przyjmuje słowo „polowania“.

P. Oleśnicki oznajmia, że cofa swą poprawkę, wobec częściowego jej przyjęcia przez p. Sprawozdawcę.

Izba uchwala §. 69. zgodnie z wnioskiem komisji, z opuszczeniem ustępów, których opuszczenia żąda p. Skwarko w swej poprawce, oddzielnie uchwala zgodnie z wnioskiem komisji opuszczone ustępy, których opuszczenia żądał p. Skwarko, czyli tegoż poprawkę odrzuca.

Sprawozdawca czyta :

§. 70.

Jeżeli jedna ze stron pomimo wezwania przewodniczącego nie zamianuje swego męża zaufania, względnie jeżeli mąż zaufania nie stawia się, wyznaczy go sam przewodniczący, zawiadomi o tem obie strony i przystąpi do wydania wyroku o zgłoszonym roszczeniu odszkodowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 70. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 71.

Przeciw wyrokóm sądu rozjemczego, odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie zażalenie nieważności po myśli §. 595.

procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895. Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania.

Przemawia p. Lewicki i stawia następującą poprawkę i dodatek, a mianowicie poprawkę, aby zamiast słów „zażalenie nieważności“ umieścić słowa „pозew albo skarga o unieważnienie“ i dodać ustęp nowy:

„Wolno jednak obu stronom zacząć wysokość przyznanego wynagrodzenia w drodze prawa“.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: §. 71. ma opiewać:

„Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie skarga nieważności z powodu niezachowania przepisów §. 69—70. ustawy, tudzież z powodów w §. 595. proc. cyw. określonych, którą to skargę atoli w nieprzekraczalnym terminie dni 30 od dnia doręczenia stronie wyroku sądu rozjemczego wniesie należą.“

Skargi po upływie tego czasokresu wniesione odrzuci sąd z urzędu i bez dalszej rozprawy“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Stojalowski i stawia wniosek o odesłanie §. 71. do komisji.

Przemawia p. Dudykiewicz

Izba uchwala zamknięcie rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Skwarko i Korol.

Przemawia zapisany do głosu p. Skwarko.

Przemawia zapisany do głosu p. Korol.

Przemawia p. Dudykiewicz dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Korol dla sprostowania faktów.

Przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na odesłanie §. 71. do komisji administracyjnej.

Izba uchwala wniosek p. Stojalowskiego o odesłanie §. 71. ustawy do komisji administracyjnej.

Marszałek oznajmia, że zamierza zamknąć posiedzenie i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Przemawia p. Skolyszewski i oznajmia, że z §. 71. są w ścisłej łączności §§. 72 do 75. ustawy.

Marszałek oznajmia, że §§. 71—75 są w ścisłym związku i zapytuje, czy Izba zgadza się na odesłanie tych paragrafów do komisji administracyjnej, a nad pozostałymi paragrafami odbędzie się rozprawa szczegółowa na następnym posiedzeniu.

Izba zgadza się na ten sposób postępowania.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj:

Sekretarze pp. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Czartoryskiego i tow. w sprawie zachowania w kraju zabytków archeologicznych.

Wobec zaniedbania w kraju wykopalisk archeologicznych, wobec tego, że mnóstwo okazów, pomników i zabytków ginie bezpowrotnie przez nieświadomość lub nieogłębność mieszkańców, nadto wobec okoliczności, że ludzie obcy zaczynają w kraju bez kontroli podejmować wykopaliska rabunkowe, a handlarze wywożą pomniki za granicę, wobec tego, że wszystkie wykopaliska powinny być przechowane w muzeach krajowych jako własność krajowa —

podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Akademią umiejętności i konserwatorami utworzył trwałą komisję dla spraw archeologicznych i wraz z tą komisją obmyślił i opracował dalsze wnioski, tyżące się ochrony archeologicznych zabytków, oraz przedstawił Sejmowi stosowne wnioski na najbliższej sesyi.

Wnioskodawca :
Czartoryski

Piniński, Cielecki, St. H. Badeni, Bandrowski, Wasung, Makuch, Michałowski, Rayski, Laskowski, St. Tarnowski, Stadnicki, Lewicki, Dembowski, Dzieduszycki, Garapich, Bryczyński, K. Badeni, T. Cieński, Halban, Jedynek, Leo, Stojalowski, Obertyński, Głębocki, A. Lubomirski, Z. Tarnowski, Oleśnicki, J. Brunicki, A. Brunicki, Krzysztofowicz, Zamoyski, Głabiński, L. Cieński, Korytowski, Merunowicz, Marszałkiewicz, K. Lubomirski, Gorayski, Cipser, Kędzior, Krzeczunowicz, Skalkowski, Stapiński, Battaglia, Schnell, Dudykiewicz, Krynicki, St. Mycielski.

I n t e r p e l a c y a

do Wydziału krajowego.

Na posiedzeniu odbytem 19. marca 1907 powziął Sejm w jeneralnej dyskusyi budżetowej na wniosek posła Loewensteina następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przystąpił niezwłocznie do zbadania przyczyn szerzącego się wśród ludności żydowskiej w kraju zubożenia, na najbliższej sesyi zdał sprawę o wyniku swych dochodzeń, a zarazem w porozumieniu z c. k. Rządem przedłożył Sejmowi wnioski dążące do podniesienia zarobkowości ludności żydowskiej i do niesienia doraźnej pomocy dotkniętej nędzą ludności“.

W sprawozdaniu z czynności departamentu II. przytacza Wydział krajowy odnośnie do powyższej rezolucyi, że zarządził zebranie odpowiednich materyałów, poczem przystąpi do zwołania ankiety.

Gdy sprawozdanie Wydziału krajowego odnosi się do czynności po dzień 30. kwietnia 1908, a od tego czasu upłynęło już blisko pół roku i spodziewać się należy, że ze względu na ważność i doniosłość sprawy Wydział krajowy po dziś dzień zapewne już się postarał o zebranie odpowiednich materyałów, dlatego podpisani zwracają się z zapytaniem :

1. Kiedy będzie zwołaną ankieta, która ma się zająć przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Sejm uchwałą z dn 19. marca 1907, sprawą zubożenia ludności żydowskiej w kraju?

2. Kiedy Wydział krajowy wejdzie w rokowania z c. k. Rządem dla przygotowania wniosków, dążących do zaradzenia zubożeniu tej ludności i do niesienia doraźnej pomocy dotkniętym nędzą?

3. Kiedy Wydział krajowy zamierza przedłożyć konkretne wnioski?

Interpelant :
Loewenstein.

Sare, Fruchtmann, Rittel, Landau, Koli-scher, Maryewski, Jabłoński, Michałowski, Ciuchciński, Kleski, Rayski, Tertil, Rutowski, Leo, Maiss, Battaglia, Lewakowski, Doliński.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

W gminach katastralnych Wola batorska, Zabierzów i Grobla powiatu bocheńskiego posiada Skarb państwa i fundusz religijny między Wisłą a potokiem Drwinką lasy zwane „Koło“, „Grobla“, i „Grobelezyk“, które mimo nadzwyczaj urodzajnej gleby, składającej się z namulisk Wisły, dają bardzo niskie dochody, gdyż z powodu wysokiego stanu wody zaśkórnej rosną tam tylko karłowate drzewa liściaste.

Dotychczasowe utrzymywanie kultury lasowej na tych żyznych sędzinach w nizinie

nadwiślańskiej dało się tem tylko wytłumaczyć, że teren podlegał częstym wylewom Wisły, zresztą bowiem ani ze względu na urodzajną glebę, ani ze względów klimatycznych kultura lasowa na tych gruntach nie ma racyi bytu.

Gdy w myśl ustawy z 31. maja 1903 Dz. u. kr. Nr. 55, nizina nadwiślańska od Niepołomic do Raby zostanie obwałowana i zapomocą sieci rowów odwodniona; dalsze utrzymywanie wymienionych lasów, które dają nieznaczny dochód, byłoby ze stanowiska gospodarstwa społecznego marnotrawstwem.

Okazuje się zatem potrzeba zamienienia kultury leśnej na tych terenach na kulturę rolną, co z jednej strony powiększy dochód skarbu państwa i funduszu religijnego, z drugiej strony zaś zapewni egzystencję znacznej liczbie ludności włościańskiej, która z powodu braku ziemi emigrować musi do krajów zamorskich.

Z tego powodu postanowił Wydział krajowy przedłożyć e. k. Ministerstwu rolnictwa wniosek na wykorezowanie tych lasów i sprzedanie ich włościanom w parcelach odpowiedniej wielkości i zaokrąglonych celem utworzenia wzorowych gospodarstw włościańskich, przyczem mają być zastosowane postanowienia ustawy o tworzeniu włości rentowych — i odniósł się odezwą z dnia 23. października 1904 L. 104.812 do Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr państwowych we Lwowie z prośbą o udzielenie następujących danych:

1) jak wielką jest powierzchnia lasów Grobla, Koło i Grobelezyk i do jakich funduszków te lasy należą?

2) jaki dochód roczny przynoszą te lasy skarbowi państwa z 1 ha?

3) jak wysokie są roczne czynsze dzierżawne z gruntów ekonomicznych w okręgu zarządu lasów i dóbr skarbowych Grobla?

Ponieważ dzisiaj 4 lata upłynęło od daty powołanej odezwy Wydziału krajowego, a Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr państwowych nie dało żadnej odpowiedzi Wydziałowi krajowemu; przeto podpisani mają zaszczyt zapytać JWgo pana Komisarza rządowego:

1) jaki jest powód zwłoki w odpowiedzi na odezwę Wydziału krajowego z dnia 23. października 1904?

2) kiedy zamierza Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych udzielić Wydziałowi krajowemu potrzebnych wyjaśnień celem urzeczywistnienia tak doniesłego i użytecznego zamiaru Wydziału krajowego założenia wzorowych gospodarstw włościańskich w puszczy Niepołomickiej?

Lwów, dnia 23. października 1908.

Interpelant:
Kędzior w. r.

Bis, Bernadzikowski, Ptak, Stapiński, Krężel, Jampolski, Żardecki, Cieluch, Wasung, Bojko, Kurowiec Stojałowski, Styła, Witos.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie zapomogi dla gminy Moszkowce powiatu kałuskiego na odbudowanie drogi gminnej II klasy w Moszkowcach powiatu kałuskiego.

Podpisani wnoszą:

Od granicy powiatu stanisławowskiego ponad rzekę Siwkę prowadzi zwyż 8 kilometrów długa komunikacyjna droga gminna do wsi Moszkowce i zwie się drogą moszkowiecką.

Na granicy powiatu stanisławowskiego łączy się ona z drogą gminną wsi Subotów powiatu stanisławowskiego, która jest drogą I. klasy i znajduje się w bardzo dobrym stanie, natomiast droga moszkowiecka tegorocznymi wylewami została tak zniszczoną, że gmina Moszkowce nie jest w stanie swoimi funduszami odbudować i ludność moszkowiecka oraz wsi okolicz-

nych odcięta wprost od innych dróg komunikacyjnych.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby udzielił zapomogę gminie Moszkowce powiatu kałuskiego na odbudowanie komunikacyjnej drogi gminnej długości 8 kilometrów ponad rzeką Sawką od granicy powiatu stanisławowskiego do Moszkowic i innych wsi powiatu kałuskiego, jak również poleca się Wydziałowi krajowemu wyjednanie dostatecznej na ten cel zapomogi u Wysokiego c. k. Rządu.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Sodomora, Dumka, Skwarko, Krysowaty, T. Staruch, A. Staruch, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Kurowiec, Kiweluk, Lewicki, Senyk, Kołpaczkiwicz, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie lichego, niemożliwego pomieszczenia c. k. eraryalnego Urzędu pocztowego w Kałuszu.

Budynek, w którym mieści się c. k. Urząd pocztowy, jest to stara, wilgotna, ciemna rudera, w której rzucił się grzyb; następnie dom ten jest zbyt mały na tak wielki urząd; służba poczty cierpi, urzędnicy chorują i nie mogą należycie spełniać swoich obowiązków.

C. k. Dyrekcyja pocztowa we Lwowie uznała to wszystko za słuszne, sporządziła plany i kosztorysy, jednak już od kilku lat zalega ta sprawa w Ministerstwie handlu.

Podpi-ani zapytnją c. k. Rząd, kiedy będzie rozstrzygnięta budowa nowego budynku pocztowego w Kałuszu, bo tego wymaga interes państwowy i krajowy.

Interpelant:
Dr. Kurowiec w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dumka, Kiweluk, Korol, Krysowaty, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Oleśnicki, Kołpaczkiwicz, Makuch, Tracz.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie niesłychanie bezprawnego zarządzenia Wydziału powiatowego w Brzeżanach o asekurowaniu wójtów i ich majątku na koszt gminy.

Nadzwyczaj ciekawe i niesłychane zarządzenie wydał Wydział powiatowy w Brzeżanach co przynosi wprost hańbę nie tylko kulturalnemu państwu, ale wprost ludzkości. Ten Wydział zarządził i wezwał wszystkie zwierzchności gminne, aby każdy naczelnik gminy ubezpieczył swój majątek na koszt gminy i to w krakowskiem Towarzystwie ubezpieczeń i nakazał wstawić na ten cel odpowiednią kwotę w budżet w każdej gminie; w dowód dołączamy dosłowny odpis tego okólnika l. 3548, Brzeżany z dnia 10. września 1908.

Przeto podpisani zapytują Wydział krajowy, czy skłonny jest ten bezprawny okólnik Rady powiatowej w Brzeżanach cofnąć i pouczyć wspomniany Wydział powiatowy, aby na przyszłość nie ośmieszał siebie i cały kraj podobnemi okólnikami.

Interpelant:
Tymoteusz Staruch w. r.

A. Staruch, Oleśnicki, Kurowiec, Makuch, Kiweluk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Winniczuk, Korol, Krysowaty, Skwarko, Kołpaczkiwicz, Tracz, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania żandarma Krawczyszyna z posterunku w Berezowie wyżnym powiatu peczenizyńskiego.

W sierpniu 1908 zginęło u gospodarza Piotra Genyka z Berezowa niżnego jedno-

roczne cielę. Kiedy się o tem dowiedział żandarm Krawczyszyn, poszedł zaraz do Piotra Genyka i zapytał, kiedy cielę zginęło i czy uwiadamiął on naczelnika gminy i oglądacza bydła w czasie, kiedy ono było chore. Kiedy Genyk odpowiedział, że uwiadamiął, począł się żandarm Krawczyszyn gniewać i odgrażać, że „nauczy naczelnika gminy Michała Drohomireckiego i pisarza gmiunego Stefana Fieyca wójtować i sekretarzować“ tak, że im się odechce być wójttem i sekretarzem a zarazem „radykałem“.

Poświadczą to: Piotr Genyk i Iwan Genyk, obaj z Berezowa niżnego.

W lecie 1908 r. poprzewracał ktoś (czy może wiatr) kopice siana pewnemu człowiekowi z Berezowa niżnego. Żandarm Krawczyszyn chodził zaraz po wsi do różnych gospodarzy na rewizję, aresztował tych, którzy nie taili, że należą do partii radykalnej i groził, że „jeszcze do wieczora wytrafiałby szlag tych wszystkich, co przewracali kopice — skoro by ich tylko złapał“.

Słyszeli to ks. Mikołaj Tomicz, wikary w Berezowie niżnym i Piotr Skłepowycz policyant gminny z tejże gminy.

Między innymi poszedł ten żandarm do Łukasza Genyka s. Antoniego, aby wysłedzić, czy też nie on pozwalał te kopice.

Ale zastał tam tylko starą matkę Łukasza. Wtedy rozwrzeszczał się na nią i powiedział: „Mów k . . . prawdę, gdzie twój syn?“ kiedy ta odpowiedziała, że jej syn kosi w polu, powiedział żandarm żeby szła popatrzeć, jak z jej syna będzie krew płynęła.

Poświadczy to Paraska Maksymiuk żona Iwana z Berezowa niżnego.

Następnie poszedł ten żandarm na zwiady do Iwana Ilnickiego z Berezowa niżnego aby go wypytać, gdzie jego syn

Wasył spał tej nocy, kiedy rozrzucano kopice.

W domu zastał tylko żonę Iwana Ilnickiego Maryę, więc krzyknął do niej: „Mów, gdzie twój syn spał tej nocy, bo cię szlag trafi“. Stąd poszedł dalej.

Na drodze zobaczył młodą kobietę, żonę Stefana Genyka Rózię (która wtedy właśnie była przy nadziei) i począł jej mówić: „Mołodyco, czy niema u ciebie kwozki; ja mam jaja, więc nasadzimy“. Usłyszawszy to mołodyca, poczęła uciekać, a żandarm począł ją gonić tak, że ta ledwie zdołała skryć się w cudzej chacie.

Świadkowie na ten fakt: Stefan Arsenycz Andrija i Mykoła Genyk, obaj z Berezowa niżnego.

Tenże żandarm Krawczyszyn pozwoli pewnemu parobkowi (durnkowatemu przytem) Hrehorowi Budurowycz liczącemu niespełna 18 lat nosić zawsze nabity rewolwer bez pozwolenia władz (Waffenpassa) aby mógł przy każdej sposobności strzelać do radykałów.

Raz nabijał ów niespełna rozumu Budurowycz rewolwer w chacie i tak niezręcznie się z nim obchodził, że rewolwer wypalił i omal nie trafił malej 6 letniej jego siostry Anny.

Poświadczą to: Anna Budurowycz wdowa po Jakubie i Stefan Budynowycz syn Jakuba. Oni słyszeli, jak żandarm Krawczyszyn pozwalał Hrehorowi Budyrowycz nosić rewolwer bez pozwolenia starostwa i widzieli też fakt z nieszczęśliwym nabijaniem tego rewolweru.

Pewnego parobka im. Horisznyj aresztował żandarm Krawczyszyn aż we wsi Lutowiskach (pow. Lisko) podejrzewając, że to on porozrzucał kopice siana i ów parobek siedzi w areszcie śledczym sądu w Jabłonowie, chociaż w czasie, kiedy porozrzucano te kopice, nie było go wcale w Berezowie.

Przy aresztowaniu tego parobka chwycił go Krawczyszyn za ucho, potermosił silnie i krzyczał na niego: „Na co breszesz szelmo!”

Świadek tego: Mykoła Arsenycz, Antosia z Berezowa niżnego.

Idąc pewnej nocy na patrol, spotkał Iwana Genyka Mykoły i spytał: „Skąd ty teraz idziesz sk . . . synu?” Poczem uderzył go kolbą w piersi.

Poświadczą to: Stefan Ilnicki z Berezowa niżnego, co właśnie wtedy pełnił nocną wartę.

Tak prowokuje ten żandarm ludność Berezowa a w dodatku nachodzi po nocach chłopskie chaty, nie daje spać, szukając rzekomo jakichś winowajców.

Zapytujemy przeto:

I. Czy znane są Wysokiemu Rządowi te wybryki żandarma Krawczyszyna?

II. Czy Wysoki Rząd jest skłonny pozynić odpowiednie kroki, aby żandarma, Krawczyszyna po przeprowadzonym śledztwie ukarano za jego uczynki i pouczono, żeby na przyszłość obchodził się grzecznie z mieszkańcami i nie prześladował ich?

Interpelant:

Iwan Sandulak w. r.

Lewicki, Skwarko, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Kiweluk, Winniczuk, Oleśnicki, Bis, Krężel, Jedynak Witos, Bojko, Stapiński, Jampolski.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 24. października 1908 godzinę 10 przed południem.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 55 po północy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Stanisław Henryk Badeni, w. r.

